

HIIUMAA TEATAJA

Sündisid uued vallakodanikud
CAROLINA MARIE LEHT
CARMEN TISLER
KEVIN LEIGRI
KARLIS TAMMEVESKI
ELIISE PAULUS
Õnnitleme vanemaid!

Hiiumaa valla väljanne. Tasuta.

Märts 2019, nr 15

Foto: Jürgen Randma

Riiklikud tunnustused tublitele Hiiumaa inimestele

Veebruar tõi palju riiklikke tunnustusi tublidele Hiiu-
maa inimestele – oleme
teie üle uhked!

Presidendi Valgetähe III klassi
teenetemärgi pälvib Mark Aivo
Takis, kui ettevõtluse edendaja ja
eestluse hoidja Austraalias. Hiiu-
maal ettevõtluse edendajale Kaja
Antonsile antakse Valgetähe IV
klassi teenetemärk. Eesti Punase
Risti III klassi teenetemärgiga

tunnustatakse onkoloogi ja nais-
tearsti Kersti Kukke.

Väljapaistva regionaalvaldkonna
tegevuse eest pälvis Regionaal-
maasika Arno Kuusk ja Hiiumaa
Kino.

Kultuurikapitali aastapreemia sai
rahvakultuuri valdkonnas Mae
Kivilo, kes kuulus Eesti Rahva-
kunsti ja Käsitöö Liidu traditsioo-
nitundliku ja uuendusliku näituse
„Ajatus” loomemeeskonda. Heli-
kunsti valdkonnas pälvis tunnus-

tuse Erkki-Sven Tüür viljaka loo-
mingulise tegevuse eest. Lisaks
võitis Erkki-Sven Tüür jaanuari
lõpus Eesti Muusikaauhindad
2019 „Aasta Klassikaalbumi” no-
minatsiooni.

Aasta noorsootöötaja tiitli pälvis
Hiiumaa Noorsootöö keskuse
noorsootöö koordinaator Kaie
Pranno.

Palju õnne! Aitäh, et panustate
Hiiumaa heolusse!

Kaasava eelarve ideid saab esitada veel täna

Kõigil valla elanikel on võimalus kaasa rääkida, kuidas kasutada
2019. aasta valla eelarvest 50 000 eurot nii, et see teeks heameelt
ja oleks kasulik võimalikult paljudele hiidlastele! Pane oma mõt-
ted kirja ja saada need e-postile valitsus@hiiumaa.ee või too täna
hiljemalt kell 14 mõnda vallamajja Hiiumaal!

Lisainfo vald.hiiumaa.ee või võta ühendust arenguspetsialist Aivi
Telvikuga aivi.telvik@hiiumaa.ee või 517 5585.

Hiidlane Boris Ljubtšenko on kahekordne maailmameister, palju õnne!
Boris on maailma parim jääsuri lühirajaslaalomis ja kursisõidus, nagu
selgus USAs lõppenud jää- ja lumesurfi MM-võistlusel WISSA 2019.
Foto: Priit Mürk

Hääletamine Hiiumaal – Riigikogu valimised 2019

Elektrooniliselt on võimalik hää-
letada **21. veebruaril kell 9 kuni**
27. veebruaril kell 18 veebilehel
www.valimised.ee. Juhised vali-
jarenduse kasutamiseks leiab
samalt veebilehelt. E-häält on
võimalik muuta, hääletades eel-
hääletamise ajal uuesti elektroo-
niliselt või minnes eelhääletami-
se ajal valimisjaoskonda sedeliga
hääletama. Kui elektrooniliselt
hääletanu muudab oma häält
valimisjaoskonnas, siis läheb ar-
vesse paberhää.

Eelhääletamine toimub

21.–24. veebruaril kell 12–20
vaid maakonnakonnakeskuses,
Kärdla valimisjaoskonnas asu-
kohaga Kärdla Kultuurikeskus,
Rookopli 18. Hääletada saavad

kõik valijad.

25.–27. veebruaril kell 12–20
kõikides valimisjaoskondades ja
asukohas (nt hooldekodu, haigla).
Kärdla ja Käina jaoskonnas saavad
hääletada kõik valijad. Emmaste,
Pühalepa ja Kõrgessaare jaos-
konnas saavad hääletada ainult
vastava osavalla valijad. Pühalepa
osavalla valijad saavad hääletada
25. – 26. veebruaril Suuremõisa
ning 27. veebruaril Paladel.

Valimispäeval 3. märtsil toimub
hääletamine kell 9–20 ainult elu-
kohajärgses valimisjaoskonnas
ning kodus. NB: Pühalepa osavalla
valijad saavad valimispäeval hää-
letada ainult Paladel.

Kodus hääletamist saab taotle-

da, kui valija oma tervises seisundi
või muu mõjuva põhjuse tõttu ei
saa hääletada hääletamisruumis.
Selleks tuleb esitada oma eluko-
hajärgsele jaoskonnakomisjonile
hiljemalt valimispäeval 3. märtsil
kella 14ks kirjalik taotlus. Taotlus
peab sisaldama valija nime, isi-
kukoodi, aadressi, sidevahendi
numbrit ja kodus hääletamise
põhjust. Telefoni teel saab hää-
letamiskasti koju tellida ainult
valimispäeval kella 9st kuni kella
14ni.

**Hiiumaa jaoskonnakomisjonide
kontaktandmed:**

Jaoskond nr 1 – Rookopli tn 18,
Kärdla, esimees Karin Kokla, 5411
0059

Jaoskond nr 2 – Tööstuse tee
16a, Kõrgessaare alevik, esimees
Leelo Sarapuu, 5411 0060;

Jaoskond nr 3 – Hiiu mnt 28,
Käina alevik, esimees Maili Uibo,
5411 0061;

Jaoskond nr 4 – Palade kool, Pa-
lade küla; Lossi tee 1, Suuremõisa
küla, esimees Katrin Paat, 5411
0062;

Jaoskond nr 5 – Vallamaja, Em-
maste küla, esimees Aimi Pruul,
54110063.

Hääletamissedeli saamiseks on
valijal vaja esitada jaoskonnako-
misjoni liikmele isikut tõendav
dokument. Isikut tõendav doku-
ment on riigiasutuse poolt välja
antud dokument, kuhu on kantud

kasutaja nimi ja sünniaeg või isi-
kukood ning foto või näokujutis
ja allkiri või allkirjakujutis. Selleks
sobivad ID-kaart, pass, juhiluba,
pensionitunnistus, elamisloakaar-
t. Isikut tõendava dokumendina
ei saa valimistel kasutada nt ISIC
pangakaarti vmt dokumente.
Valijakaart on informatiivne ja
seda hääletama minnes kaasa
võtma ei pea.

Valimiste infot saab lisaks vee-
bilehelt www.valimised.ee. Vali-
miste infotelefon on 631 6633.

Oma elukohaga seotud andmeid
saab kontrollida rahvastikure-
gistrist portaali eesti.ee kaudu
ID-kaardi või mobiil-IDga sisse
logides.

Vallavolikogu jaanuarikuise istungilt

Hiiumaa vallavolikogu istung toimus 24. jaanuaril kell 15–19.30 vallamajas Kärdlas.

Volikogu esimees Aivar Viidik andis teada, et vastavalt volikogu liikme Jaanus Valgu avaldusele taanduda volikogu tööst on vallavolikogu koosseisu arvatud Tuuli Tammla, kes osales istungil ja liitus ka volikogu fraktsiooniga Ühine Hiiumaa.

Umbusalduse avaldamine volikogu esimehele

Umbusalduse avaldamise poolt oli 9 volikogu liiget ja vastu 12 ning umbusaldamine ei leidnud toetust.

Nuudi detailplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapaneku korraldamine

Pühalepa maaspetsialist Mai Julge tutvustas eelnõud võtta vastu Vahtrepa küla Nuudi kastriüksuse detailplaneering. Otsus võeti vastu.

Hiiumaa Vallavolikogu 23.8.2018 määruse nr 30 „Sotsiaalteenuse osutamise ja sotsiaaltoetuse maksmise kord“ muutmise

Sotsiaaltööspsialist Kairi Priit tutvustas eelnõud, millega viiak-

se mullu vastu võetud määrusesse sisse muudatused, mis tulenevad uutest sotsiaalvaldkonna suundadest ja praktikatest. Eelnõu saadeti teisele lugemisele.

Hiiu Vallavolikogu 8.9.2016 määruse nr 74 „Lauka Põhikooli põhimäärus“ muutmise ja Hiiu Vallavolikogu 20.11.2014 määruse nr 28 „Hiiu Valla Raamatukogu põhimäärus“ muutmise

Haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Karin Kokla tutvustas eelnõud, millega soovitakse 1. märtsist ühte asutusse koondada Lauka põhikooli ja Lauka haruramatukogu. Otsus võeti vastu.

Hiiumaa valla koerte ja kasside pidamise eeskiri

Arenguosakonna juhataja Monika Pihlak tutvustas eelnõud, mis reguleerib koerte ja kasside pidamist Hiiumaal. Määrus võeti vastu ja hakkab kehtima 1. märtsist.

Kinnisasja omandamise kitsendamise seaduse volitus

Arenguosakonna juhataja Mo-

nika Pihlak tutvustas eelnõud volitusõiguse andmiseks eeltoimingute tegemiseks ja märkis, et otsustusõigus jääb siiski volikogule. Otsus võeti vastu.

Hiiumaa valla 2019. aastaelarve

Vallavanem Reili Rand tutvustas eelarve eelnõud, mille teisele lugemisele ei esitatud muudatusettepanekuid. Volikogu saatis eelnõu kolmandale lugemisele.

Hiiumaa valla reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskiri

Vallavalitsuse liige Üllar Laid tutvustas eelnõud, mis reguleerib reovee, sealhulgas fekaalide, kohtkäitluse ning kogumismahutitest reovee äravedu ja ühisknalisatsiooni pargimist Hiiumaal. Määrus võeti vastu.

Määruse kehtetuks tunnistamine

Vallasekretär Helen Härmson tutvustas eelnõud, millega tunnistatakse kehtetuks Hiiu Valla volikogu 18.12.2014 määrus nr 32 „Puu raiumiseks loa andmise tingimused ja kord“, kuna volikogu on andnud valitsusele vo-

lituse kehtestada uus kord ning volikogu määrus tuleb tunnistada kehtetuks. Otsus võeti vastu.

Jaoskonnakomisjoni moodustamine

Vallasekretär Helen Härmson tutvustas eelnõud, mille alusel volikogu nimetab riigikogu valimisteks jaoskonnakomisjoni liikmed, tutvustas jaoskonnakomisjonide liikmete valimise protseduuri ja jaoskonnakomisjoni tööd. Otsus võeti vastu.

Rahvakohtuniku kandidaatide valimine

Vallasekretär Helen Härmson tutvustas eelnõud, mille kohaselt on Hiiumaa vallal vaja esitada neli rahvakohtuniku kandidaati. Volikogu esimees Aivar Viidik tegi ettepaneku valida rahvakohtunikuks Liisi Mäeumbaed, Kristi Ugam, Helen Härmson ja Kairi Arunurm. Toimus salajane hääletamine ning kõik neli osutusi valituks rahvakohtuniku kandidaatideks.

Alatiste komisjonide koosseisude kinnitamine

Vallasekretär Helen Härmson tutvustas eelnõud volikogu koosseisude kinnitamiseks seoses

volikogu liikme Jaanus Valgu volikogu tööst loobumisega: kinnitada sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni koosseisu volikogu liige Tuuli Tammla.

Osavallakogu koosseisu kinnitamine

Vallasekretär Helen Härmson tutvustas eelnõud kinnitada osavallakogud uues koosseisus seoses volikogu liikme Jaanus Valgu volikogu tööst loobumisega: kinnitada Kõrgessaare osavallakogu liikmeks volikogu liige Jaan Harak.

Saarte Kogus osalemine

Volikogu esimees Aivar Viidik tutvustas Eesti Saarte Kogu põhikirja ja toimimispõhimõtteid. Hiiumaa on saarte kogu asutajaliige. Volikogu aseesimees Riho Rahuoja tutvustas kogu tegevust. Volikogu toetas saarte kogus osalemise jätkamist.

Muud küsimused

Volikogu esimees Aivar Viidik andis teada, et volikogu veebruarikuu istung toimub 21. veebruaril. Eilne istung algas pärast Hiiumaa Teataja trükki minekut.

Koerte ja kasside pidamise nõuded Hiiumaal

Hiiumaa vallavolikogu kinnitas 24. jaanuari istungil koerte ja kasside pidamise eeskirja, kus on kirjas koerte, kasside pidamise nõuded Hiiumaal ja mis on kohustuslik kõigile, kellel on koer või kass. Määrus jõustub 1. märtsil 2019.

Lemmiklooma pidamise nõuded on tegelikult lihtsad: hoia teda oma korteris, majas või aias ja vaata, et ta hulkuma ei pääseks, inimesi ja teisi loomi ei häiriks, ohustaks või kallale ei kipuks ning avalikku korda ei rikuks. Ära kohtle teda halvasti, ära hülga teda, ära jäta abitusse seisundisse. Anna talle piisavalt süüa ja juua ning armastust muidugi ka. Käi temaga arsti juures ja lase vakt-sineerida. Jalutama minnes pane kaela rihm ja kui tegu on tõesti isendiga, kes purelema või hammustama kipub, siis pähe suukorv. Oma koera järelt avalikus kohas väljaheidete koristamine kuulub samuti asja juurde.

Pane oma kinnistu sissepääsu juurde silt, mis teavitab koera olemasolust. Hoiatussilt annab Sulle kindlustunde, et territooriumile sisenev inimene on Sinu koerast teadlik ja oskab arvestada.

Teadma peaks sedagi, et kui hakkate hulkuvat looma pidevalt söötma, muutute automaatselt omanikuks.

Koera registreerimine muutub alates märtsist kohustuslikuks. Koera omanik peab kirjaliku avalduse alusel registreerima alaliselt elukohajärgses osavallas elava koera, kui koer on saanud neljakuuseks või juhul, kui võetakse vanem koer. Kui koer on kiibistatud, saab omanik ise registreerida koera Hiiumaa valla koerte andmekogus. Mikrokiibi võib paigaldada ainult tegevusluba omav veterinaararst ja alates 1. jaanuarist 2022 peab Hiiumaal peetav koer olema kiibistatud.

Kiibistatud koer registreeritakse lemmikloomaregistris LLR: www.llr.ee. Kui koeral ei ole mikrokiipi, tuleb koera registreerimise toiming teha kohalikus osavallas, sellisel juhul saate registrisse kantud koerale unikaalse registreerimisnumbri. Koera surma korral või koera omaniku vahetuse korral tuleb sellest teada anda 30 päeva jooksul samuti elukohajärgsesse osavalda. See on vajalik registris olevate andmete õigsuse tagamiseks.

Registrisse kantud koer peab kaelarihmil kandma registreerimisnumbrit või olema kiibistatud. Antud kohustus tagab järelevalveta koera omaniku kiire leidmise ja looma ohutu tagastamise omanikule.

Aitäh, et mõtled enne, kui oma looma võtad! Aitäh, et oled oma loomale hea sõber!

Raina Smill

Hiiumaa valla keskkonnaspetsialist

Vallavalitsuse istungitelt

Kehtestati tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2019 lasteaiaõpetaja töötasu alammääraks 90% ning magistrikraadiga või sellega võrdsustatud tasemega lasteaiaõpetajal 100% üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäärast.

Kinnitati Emmaste põhikooli hoolekogu koosseis: lastevanemate esindajad Jane Üksik, Kersti Lehtsaar ja Olav Ellermae, vilistlaste esindaja Kai Kerk, õpetajate esindaja Krista Leisberg, kooli toetava organisatsiooni esindaja Karina Käär, koolipidaja esindaja Liina Lepamaa ja õpilaste esindaja Riste Sofie Käär.

Kinnitati Kärkla põhikooli hoolekogu koosseis: õpetajate esindaja Sirje Juurikas, lapsevanemate esindajad Hannes Aasma, Tiia Laanejõe, Liis Soonik ja Karmo Voolma, õpilaste esindaja Aone Reitav, vilistlaste esindaja Ave Vohu, kooli toetava organisatsiooni (MTÜ Hiiumaa Lastekaitse Ühing) esindaja Merle Salusoo ja Hiiumaa vallavolikogu esindaja Aivar Viidik.

Otsustati nimetada Üllar Laid ja Ly Meldorf SA Hiiu Maakonna Hooldekeskus Tohvri nõukogu liikmeteks.

Otsustati korraldada avatud meetlusega riigihange „Hiiumaa Sotsiaalkeskuse erihooldekodu ehitustööd“. Edukaks tunnistatakse madalaima hinnaga pakumust, riigihanke eeldatav maksumus on 700 000 eurot ja tähtaeg

on 1. juuli 2020.

Otsustati kuulutada välja liht-hange Hiiumaa sotsiaalkeskuse erihooldekodu ehitustööde omanikujärelevalve teostamiseks.

Otsustati korraldada avatud meetlusega riigihange „Hiiumaa valla tänavate ja teede ehitus- ja remonttööd“. Edukaks tunnistatakse madalaima hinnaga pakumust, hanke eeldatav maksumus on 400 000 eurot ja hankelepingu täitmise tähtaeg on 10. september 2019.

Otsutati võõrandada elektroonilise enampakkumise korras Hiiumaa vallale kuuluv sõiduk Volvo Kiitokori, registreerimismärgiga 539AVI ja VIN-koodiga YB1E6-A4AXMB466639, alghinnaga 2000 eurot.

Otsustati korraldada eelläbirääkimistega pakkumine Hiiumaa vallale kuuluva Rannapargi kinnistu (katastritunnus 20501:001:0056; registriosa 11319250; pindala 37932 m²; sihtotstarve üldkasutatav maa 100%) 1643 m² suuruse maa-ala kasutusse andmiseks.

Läänemere saarte ühendus B7 on andnud teada, et on lõpetamas organisatsiooni tegevust ja küsis Hiiumaa seisukohta, kas Hiiumaa on lõpetamisega nõus. Vallavalitsus otsustas nõustuda organisatsiooni B7 lõpetamisega.

Partnerlustaotlused Leader-projektidele

Otsustati osaleda mitterahalise partnerina Kalana Saund MTÜ projektis „Lava installatsiooni loomine, keskkonnavalaste tegevuste teostamine ning kogukonna arendamine festival Kalana Saund raames“.

Otsustati osaleda mitterahalise partnerina MTÜ HIID (asutamisel) projektis „Kogukonnale suunatud innovaatilise ja funktsionaalse made in Hiiumaa e-poe ühisplatvormi välja ehitamine, haldamine ja kohaliku toodangu turundamine“.

Otsustati osaleda mitterahalise partnerina MTÜ Orjaku Külaselts projektis „Suvi Kassaris ja Kassari Kultuurineljapäevad“ sündmuste korraldamisele ning Hiiumaa toidu- ja kunstinädala läbiviimisele kaasaaitamine“.

Otsustati osaleda mitterahalise partnerina SA Hiiumaa Arenduskeskuse projektis „Veebiportaali hiiumaa.ee ehitamine (arendus) ja veebipõhise visuaalse sihtkoha identiteedi stiiliraamatu koostamine“.

Anni Kingsepp kaasas oma võidupildile ka sõbrad.

Helkur – kõige odavam elukindlustus!

Aasta alguses läks Facebookis käima Hiiumaa valla ning politsei- ja piirivalveameti Kärkla jaoskonna ühine fotokampaania "Kannan helkurit!" Selle eesmärk oli innustada kõiki hiidlasti liiklema turvaliselt, kandes nii pimedal ajal kui ka halva nähtavuse korral alati helkurit.

Meile saadeti 11 lahendat pilti,

millel demonstreerisid oma helkureid suured ja väikesed hiidlasted, aga ka kaks kassi ning lummemm. Enim like'e saanud piltide saatjaid ootasid uhked kingikotid Hiiumaa valla ning politsei- ja piirivalveameti meenetega.

9. veebruaril, pärast usinat hääletajagamist selgusidki kampaania võitjad. Palju õnne!

I Anni Kingsepp;

II Jaana Üksik;

III Merle Kuur

Lisaks jagasime välja ka kaks lohutusauhinda, mis läksid Indra Kutserile ja Kertu Kaubrele.

Aitäh kõikidele, kes kampaanias osalesid ja piltidele oma hääle andsid!

Vallavalitsus väljasõiduistungil

Jaauari lõpus pidas Hiiumaa vallavalitsus istungi Emmastes, kus hommikut alustati ühisel inforingis osavalla töötajate ja hallatavate asutuste juhtidega. Seejärel jätkus vallamajas vallavalitsuse istung. Maitsev lõuna söödi Emmaste põhikoolis, misjärel jätkus päev Emmaste Kommunaali ja Sõru väikelaevasadama külastusega.

Vallavalitsus teeb regulaarselt istungeid erinevates Hiiumaa piirkondades, et kõik valitsuse liikmed saaksid vahetu ülevaate erinevates osavaldades asuvate asutuste olukorrast ja väljakutsetest. Varem on vallavalitsus külastanud Ristivälja külas asuvat Hiiumaa Prügilat, Tohvri hooldekodu, Emmaste lasteaeda ja spordihoonet, Suuremõisas Hiiumaa ametikooli ruume, Suuremõisa

põhikooli ja lasteaeda ning Kõrgessaare päevakeskust, vaba aja keskust ja lasteaia Vigri maja ning

Kärkla nukuteatrit.

Tuleval nädalal peab vallavalitsus istungi Käinas.

Fitlap andis kõige tervislikuma maakonna tiitli Hiiumaale

Tervislikku toitumist edendav ettevõtte Fitlap selgitas jaanuarikuus oma personaalsete toitumiskavade tellijate vahel välja kõige tervislikuma maakonna. Just Hiiumaal osteti võistluse perioodil rahva arvu arvestades protsentuaalselt kõige rohkem toitumiskavasid.

15. veebruaril käis Fitlapi juht ja terviseedendaja Heikki Mägi auhinda pidulikult üle andmas. Lisaks rändkarikale anti vallale pidulikult üle ka 1000 eurot noortesporti edendamiseks.

Aitäh kõigile tervislikult mõtlevaltele hiidlastele, kes auhinna võitmisele kaasa aitasid!

Kärkla noorte esindajaks valiti Robin Valting

Kärkla osavallakogu noorte esindaja valimistel valiti osavallakogu liikmeks Robin Valting ja asendusliikmeks Einar Ilves. Valimised toimusid Hiiumaa gümnaasiumis, kandidaate oli kolm ja valijaid 24.

Valting saab asuda osavallakogu liikme tööle pärast seda, kui volikogu kinnitab oma järgmisel istungil osavallakogu uue koosseisu.

Hiiumaad väisasid sõbrad Virolahtist

Selle nädala algul, 18. veebruaril saabusid Hiiumaale kolm härrasmeest Virolahtist – vallavanem Osmo Havuaho, hariduskomisjoni esimees Anton Yrjönen ja kodulooõunik Risto Rahkonen. Külastuse eesmärgiks oli tähistada Virolahti valla ja Hiiumaa saare sõpruse 30. sünnipäeva ning tutvuda sinse kogukonna tegemistega.

Vallavanem Reili Rand tervitas härrasid esmaspäeval Roograhuse õhtusöögiga. Teisipäeva hommikul tutvustas Kärkla osavallavanem Lauri Preimann neile vallamaja Kärklal. Käinas võttis külalisi vastu osavallavanem Omar Jõpise. Soomlaste saatjaks Hiiumaal on Urmas Selirand, kes koos Risto Rahkoneniga on Virolahti ja Hiiumaa sõprussidemete hoidjateks olnud selle algusest saati.

Virolahti ja Hiiumaa sõprus sai ametliku alguse 1989. aastal, kui 18.–20. veebruaril külastas Hiiumaad pea 40-pealine delegatsioon Soomest. 20. veebruaril 1989 allkirjastati pidulikult täitevkomitee saalis sõprus- ja koostööleping Eesti NSV Hiiumaa ning Soome vabariigi Virolahti valla vahel.

Noored tutvusid vallavalitsuse tööga

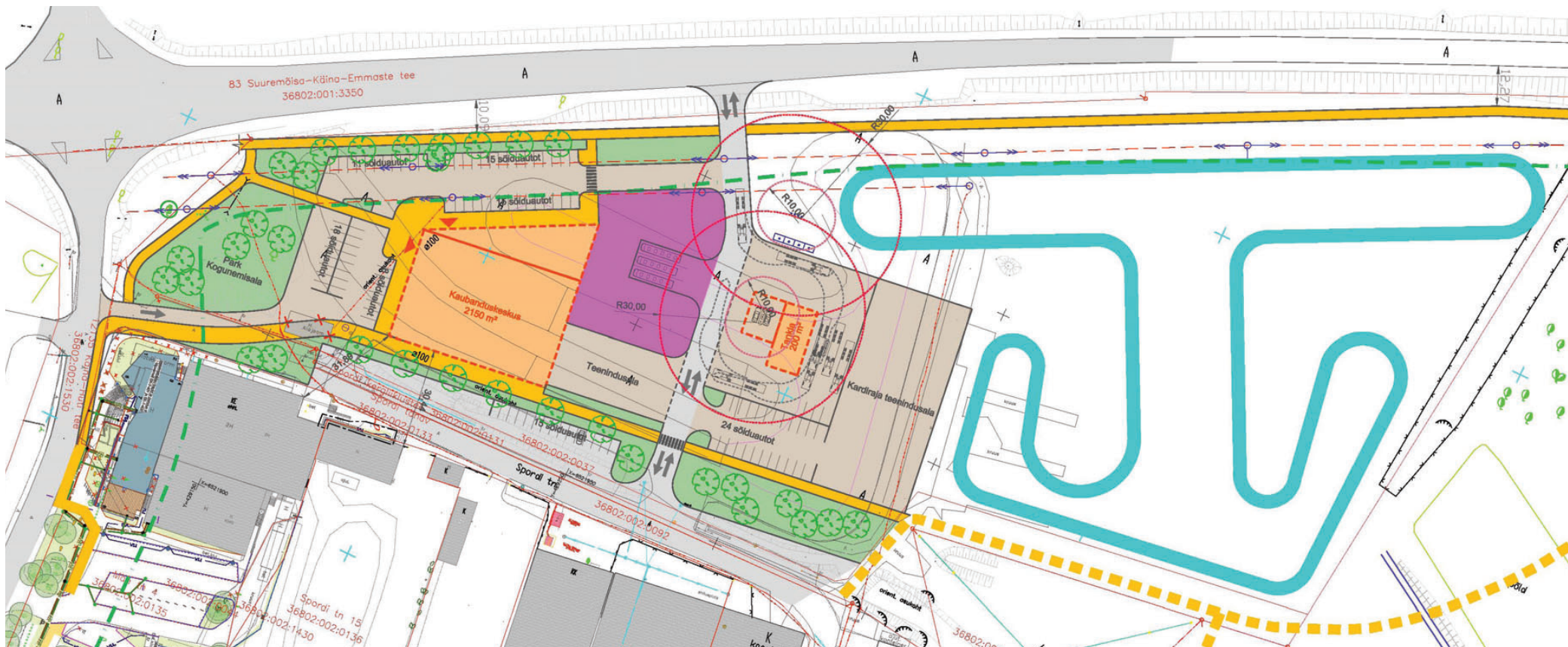
Jaauari lõpus tutvusid vallavalitsuse tööga Kärkla põhikooli seitsmendad klassid, kes said ülevaate valla töökorraldusest ja käimas olevatest projektidest. Noori huvitasid arenguprojektid nagu Kärkla põhikooli uue hoone ehituse plaanid. Ühiselt arutati, kuidas noored ise saaks aktiivselt kodukoha heaks kaasa rääkida ja tegutseda. Kõik noored on ka edaspidi väga oodatud vallavalitsuse tööga tutvuma!

Tartu rahu 99. aastapäev Kärklal

Veebruari algul tähistas Kaitseliidu Hiiumaa malevkond Kärkla kiriku ees Poisi juures Tartu rahu 99. aastapäeva. Pidulikult rivistus osalesid kodutütred, noorkotkad, naiskodukaitsjad ja kaitseliitlased ning Hiiumaa Muinuskaitse Seltsi ja Hiiumaa valla esindajad. Tartu rahu auks asetati mälestusmärgile lilli ja pärgi.

Tartu rahulepingu sõlmisid 2. veebruaril 1920 Eesti Vabariik ja Nõukogude Venemaa. Sellega lõpetati Vabadussõda, määrati Eesti idapiir ja Nõukogude Venemaa tunnustas Eesti Vabariigi iseseisvust.

Käinasse plaanitakse uut poodi ja enamgi

Üle aasta väldanud protsess leida hea asukoht uuele plaanitavale Käina poehoonel on jõudnud esimese eskiislahenduse seni, millega vald plaanib lahendada ka Käina kardiraja ja tööstusala küsimused. Vallavalitsus valmistub detailplaneeringu algatamisega volikogu ette minema märtsi istungil.

Hiiumaa tarbijate ühistu, kes on tundnud huvi rajada Käinasse uus kaubanduskeskus, küsis hiidlaste arvamust Käina poe uue võimaliku asukoha kohta mullu Kärddlas sügislaadal ja Käina poes tehtud küsitlusega. Käina kaardil oli välja pakutud kuus võimalikku asukohta, mille vahel said vastajad valida. Kokku avaldas poe tulevase asukoha kohta arvamust 604 inimest ja kõige rohkem ehk 160 häält sai just praegune kardirada. Teine eelistus oli Sõpruse

põik, mille valisid 119 inimest. 108 inimest valisid asukoha kardiraja vastas üle maantee. Neljas eelistus oli Padarimäe ja kardiraja vaheline ala, mille valisid 107 vastajat. Kärddla teeristi toetasid poe asukohana 94 vastajat. 12 inimest pakkusid poe asukohana välja ujula ning Käina huvi- ja kultuurikeskuse vahelise ala. Kaks inimest pakkusid, et uus kauplus võiks asuda Aure poe taga ja kaks soovitasid Võilille tänavat.

Käina osavallavanem Omar Jõpiselg märkis, et antud planeeringu eskiis on veel kaugel lõplikust lahendusest, kuid andis huvitatud osapooltele selguse, et lahendus on võimalik. „Sellega on võimalik visuaalselt näidata, millest jutt käib, kui räägitakse ideest kolida „Käina pood kardiraja peale”,“ ütles Jõpiselg.

Eskiisjoonisel on kujutatud, et lisaks uuele kauplusehoonele tekiks ka täiendav mahasõit maanteelt, tööstusala oleks ohutult piirdega eraldatud ja tanklal

oleks ruumi kolida asulast välja. Jõpiselg ütles, et uue kaubanduskeskuse Lõuna-Hiiumaale ehitamine oleks oluline vallaelanikele ja samas annaks uut hingamist Käina asulale. „Vald maaomanikuna on huvitatud sellest, et tuua krundile võimalikult palju uut arengut. Dagöplast on huvitatud, et nende tootmisprotsess oleks tulevikus ohutum ja mugavam. Olereksi oleme protsessi kaasanud, et leida piisavalt hea lahendus, et vääriks tankla asula keskelt välja kolida. Kardiraja haldaja Heiki Hõbemägi kaasati selleks, et kardirada lihtsalt uude kohta ei koliks, vaid saaks ka tänasest peajagu paremaks. Kemehh selleks, et tagada nende krundile ligipääs põhja poolt ka tulevikus,” selgitas Jõpiselg. „Ükshaaval neid küsimusi lahendada oleks niipalju kallis, et neid tõenäoliselt ette ei võetaks. Komplektina on see võimalik, kuigi tõesti samuti mitte odav. 20 aasta perspektiivis on see siiski ka rahaliselt mõistlik

igale üksikule osapoolle – pood kaubanduslikult kõige paremas asukohas, tehas oma suletud territooriumil ja otse maanteele pääsuga, tankla maantee ääres ja kaubanduse külje all, kardirada renoveerituna ja võistlustele avatuna.”

Planeeringuga tekiks võimalus 2-3 korda suurema kaubanduspinna rajamiseks. Täpne parkimiskohtade arv selgub projekteerimisel, aga plaanitud on 60 parkimiskohta. Võrdluseks tänase Käina Konsumi juures on umbes 30 parkimiskohta. Jalakäijatele tekib võimalus liikuda poodi kergliiklusteid mööda tööstusala lääne ja ida poolt.

Kardirada oleks uues kohas võimalik kujundada profispordi nõuetele vastavalt tänasele Eesti meistrivõistluste tasemele. Jõpiselg lisas, et hiljemalt kolme aasta pärast vajaks tänase kardiraja rajakate remonti. Samuti vajab lahendust olukord, et kardivõistlusi saab praegu teha vaid

ajal, mil samas kõrval tegutsev plastiettevõtte Dagöplast on kollektiivpuhkusel. Rajaga koos plaanitakse ehitada ka uued müratõkked. „Peame väga oluliseks, et olukord müraga muutuks paremaks võrreldes tänasega,” ütles Jõpiselg. Uue kardiraja rajamine maksab hinnanguliselt kuni 400 000 eurot, lisaks 100 000 tänavate ja kergliiklustee ehituseks, mille vald loodab saada kinnistute müügist.

Joonisel lillaga märgitud ala on reservmaa kas tulevaseks kaubanduskeskuse laienduseks, äripinnaks või logistikakeskuseks. Kõikide loodavate kruntide müügi otsused ja müügi korra otsustab volikogu. Vallavara valitsemise korra järgi on võimalik kasutada eel-läbirääkimistega enampakumise võimalust. Müügi saab vald välja kuulutada pärast planeeringu vastuvõtmist, kui on selgunud kruntide suurus ja muud tingimused.

Kontrolli oma maaüksuse andmeid!

Maa-amet võttis alates sellest aastast kasutusele kõlvikukaardi. Kõlvikukaardi andmete alusel arvutab maa-amet vähemalt kord aastas pindalad katastriüksuse kõlvikutel: haritav maa, looduslik rohumaa, metsamaa, õuema ja muu maa.

See tagab kõlvikute ajakohase seisuga katastriüksuse andmetes ja sellest tulenevalt ka ajakohased andmed maa maksustamiseks. Katastriüksuse kõlvikuline koosseis on aluseks maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksustel maa maksustamishinna ja sellest tuleneva maamaksu arvutamisel.

Palun tutvuge oma maaüksuse andmetega maa-ameti geoportaalil. Andmetes võib esineda ebatäpsusi. Et maa-amet saaks andmeid kontrollida ja vajadusel parandada, palun anna võimalikest ebatäpsustest teada maa-ametile aadressil kataster@maaamet.ee või helistades E-N 9–16.30, R 9–15.30 infotelefonil 675 0810.

Breveri preemia kandidaatide esitamine

Läheneb kandidaatide esitamise tähtaeg Marie Breveri nimelise hariduspreemiaga tunnustamiseks.

Tunnustamise korras seisab, et preemia antakse inimesele, kelle töö on andnud hariduselule olulise panuse ning mõjutanud haridusasutuse ja kogukonna ühiskondlikku elu. Kelle töö ja isiklik eeskugu on oluliselt kaasa aidanud laste ja noorte kujunemisel töökateks ja aktiivseteks igaükselt arenenud isiksusteks.

Haridus hõlmab endas kindlasti ka algharidust, huviharidust ja ka

mitteformaalset haridust. Seega valik, keda saab tunnustamiseks esitada, on üpris suur ja mitmekesine. Niisamuti võib olla see inimene, kes ise otseselt ei tööta haridusvaldkonnas, kuid igapäevaselt toetab seda.

Preemia määramiseks võivad kandidaate esitada üksikisikud, valla haridusasutuste juhtkonnad ning hoolekogud, noorte volikogu, Emmaste põhikooli vilistlased, kohaliku omavalitsuse volikogu.

Põhjendatud kirjalik taotlus preemia määramiseks esitatakse vallavalitsusele 15. märtsiks. Iga esitaja saab esitada ainult ühe

kandidaadi.

Laureaadi valib välja vallavalitsuse poolt moodustatud komisjon, kuhu kuuluvad vallavalitsuse esindaja, vallavolikogu esindaja, volikogu haridus- ja kultuurikomisjoni esindaja, noortevolikogu esindaja, Emmaste põhikooli hoolekogu esindaja ja Emmaste lasteaed Naksitrallid hoolekogu esindaja.

Varasemalt on preemia pälvinud Kaul Kikas, Sende Lipu, Ilme Naurits, Meida Koppel, Aivi Mandi, Piisa-Ilmi Riisenberg, Heli Lindmäe, Tiiu Sööl, Ilmar Oja ja Anne Golub.

Vabatahtlikud seltsilised Hiiumaal – tule löö kaasa!

Mullu kevadel võttis Hiiumaa vald vastu Eesti Külaliikumise Kodukant ettepaneku osaleda testpiirkonnana vabatahtlike kaasamismudeli väljatöötamiseks hoolekandeteenuste juurde.

Lisaks Hiiumaale osalevad selles pilootprojekti veel Harjumaa, Lääne-Virumaa, Pärnumaa, Võrumaa ja Valgamaa.

Millised tegevused on poole aasta jooksul toimunud ja kuidas on pilootprojekti algus Hiiumaal läinud?

24. septembril toimus esimene kohtumine maakonna sotsiaaltöötajate, hoolekandeadustuste ja teiste võimalike koostööpartneritega Kärldas. Oli projekti tutvustamine ja arutelu, kuidas võiks tegevus Hiiumaal toimida.

3.-4. novembril toimus Kuristes väga põhjalik koolitus vabatahtlikele seltsilistele, mille lõppedes sai iga osaleja ka vastava tunnistuse.

18. detsembril toimus seltsiliste kokkusaamine, kus arutati esile kerkinud küsimusi ja muresid ning vahetati ka rõõme. Lea Kalas aitas mõista surma ja sellega seonduva tähendust.

28. jaanuaril toimus Kärldas arengupäev Hiiumaa vabatahtlikele seltsilistele ja ka maakonna sotsiaaltöötajate ning teiste sotsiaalpartneritega kohtumine.

Mõlemal osales pilootprojekti üks juhte Anu Viltrop.

Kuidas Hiiumaa seltsilistel on läinud?

Kohaliku koordinaatorina leian, et nii nagu Hiiumaale kohane, on tegevus kulgenud rahulikus tempos. Hiidlane kompab ja arutleb endamisi enne kui otsustab.

Arvud näitavad õiget värvi. Aasta lõpu seisuga oli mudelisse kaasatud maakondades kõige enam seltsilisi just meie saarel! See tuli rõõmsa üllatusena. Meie hiidlasliku rahulikkuse juures oleme suutnud leida toredaid, suure südamega ja hoolivaid vabatahtlike seltsilisi ning ka neile kohaseid abivajajaid. Seltsilised on vanuses 18–73. Oma igapäevaelus on meie vabatahtlikud seltsilised gümnaasiumiõpilased, töötajad Hiiumaal ja väljaspool saart ning tublid pensionärid.

Mida Hiiumaa seltsilised teevad?

Seltsilised käivad koos oma klientidega õues jalutamas, surnuaial lähedase haua, samuti vestlevad nad maailma asjadest, küpsetavad koos piparkooke, maalivad, vaatavad vanu fotosid ja teevad koos väiksemaid igapäevaseid toimetusi, mida inimesel endal on üksi keeruline teha. Mitmed vabatahtlikud külastavad ka hoolekandeadustusi, kus käivad abivajajatele lugemas.

Meie vabatahtlike tegevuse võib võtta kokku sedasi: nad võtavad

Eesti Külaliikumine Kodukant kutsub:

Tule

VABATAHTLIKUKS

seltsiliseks ning aita kaasa, et Sinu kodukohas ei jääks inimesed üksi, märkmata ja hooleta.

Vaata lisa Vabatahtlike Väravast vabatahtlikud.ee või helista telefonil **5695 4846**

Projekti „Vabatahtlike rakendamise koostöömodeli testimine hoolekandesüsteemis ja üle-eestiliselt rakendatava koostöömodeli väljatöötamine” rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi projektist nr 2014-2020.2.02.001.01.15-0002

oma abivajajate jaoks aega muude päevatoimetuste kõrvalt, nad hoolivad ning tahavad kaasa aidata, et Hiiumaal elavate eakate ja täisealiste erivajadustega inimeste elu oleks rõõmsam ja värvikam.

Üle Eesti on meil juba üle 130 abivajaja, neist 24 on Hiiumaalt.

Kui ka sina tunned, et tahad hoolida, olla kellegi jaoks olemas ja sul on mõned tunnid kuus aega sellele pühenduda, hakka vabatahtlikuks seltsiliseks!

Ootame uusi vabatahtlikke!

Järgmine vabatahtlike koolitus toimub 27.–28. aprillil Kassari rahvamajas.

Kui tunned, et teema on sind kõnetanud, ära seda maha suru! Tegutse oma südame järgi! Vaata täpsemat infot Vabatahtlike Värava veebilehelt (<http://vabatahtlikud.ee>), räägi oma piirkonna sotsiaaltöötajaga või pöördu otse Hiiumaa piirkonna koordinaatori Ingrid Purge poole telefonil 5695 4846 või e-kirjaga

sydamepesa@gmail.com.

Ja kui tead või oled kuulnud kellestki, kellel võiks olla vabatahtlik seltsiline, anna samuti teada oma piirkonna sotsiaaltöötajale või Hiiumaa piirkondlikule koordinaatorile Ingrid Purgele.

Hoolime oma saare inimestest! Ärme jäta neid üksi ja üksindusse, see pole meie meele!

Ingrid Purge

vabatahtlike Hiiumaa piirkonna koordinaator

Kärkla tänavavalgustust kaasajastatakse

Kärkla linn saab Keskonnainvesteeringute Keskuselt tänavavalgustuse kaasajastamiseks ja keskkonnasäästlikumaks muutmiseks 364 000 eurot. Projekti kogumaksumus on 480 000 eurot.

Hetkel on Kärkla tänavavalgustus oma 750 valguspunkti enama ajalt amortiseerunud ja energiakulukas, mistõttu on valgustus öisel ajal välja lülitatud. Kärkla linna tänavavalgustuse taristu renoveerimise käigus asendatakse vanad puit- ja betoonpostid uute metallpostidega ning paigaldatakse energiasäästlikud LED-valgustid. Uuendatakse 150 valguspunkti Vabaduse, Tiigi, Hiiu, Rookopli, Põllu, Eha, Uuel, Nuutri ja Kalda tänaval. Lisaks asendatakse olemasolevad õhuliinid maakaabliga. Uute valgustite puhul vähenevad ülalpidamiskulud, valgustust saab nutikalt juhtida ja selle tulemusel muutub elukeskkond turvalisemaks.

Projekteerimisega hakatakse pihta juba käesoleva aasta suve lõpus, misjärel valmib järgmise aasta alguses ehitustööde projekt. Ehitustöödega alustatakse järgmise aasta kevadel ja tööde lõpptähtaeg on detsember 2020.

Tänavavalgustuse uuendamiseks antakse toetust energiatõhususe meetmest, mida rahastab Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond. Selle eesmärk on kaasaegsete LED-valgustite ja juhtimistehnoloogiate abil vähendada energiakulu ning muuta tänavate valgustamine keskkonnasäästlikumaks. Seda puhku oli tegu teise taotlusvoriga, mille raames otsustati toetada üle Eesti kokku 32 kohaliku omavalitsuse tänavavalgustuse uuendamise projekti. Hiiumaalt

sai rahastuse Kärkla osavald. Kokku toetab KIK vananenud ja ebaefektiivsete tänavavalgustuspunktide uuendamist 20 873 223 euroga, millele omafinantseeringuna lisandub 10 570 302 eurot. Riik plaanib käesoleval aastal avada ka kolmanda taotlusvoo tänavavalgustuse projektide toetamiseks. Rohkem infot leiab selle kohta Keskonnainvesteeringute Keskuse koduleheküljelt <https://kik.ee/et>.

Veel saab taotleda toetust ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga liitumiseks

Keskonnainvesteeringute Keskuse kaudu on võimalik taotleda toetust elamu ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga liitumiseks. Toetust saavad taotleda Hiiumaal Kärkla kinnistuomanikud. Toetuse suurus sõltub rajatud torustiku pikkusest ja keskmised toetuste summad jäävad vahemikku 2000–2500 eurot.

Kärldas on toetusvõimalust kasutanud juba 115 kinnistuomanikku. Samas on endiselt Kärkla linnas vähemalt 300 rajatud kinnistute vee- ja kanalisatsioonitorustiku liitumispunkti, millel liitumine puudub.

Kärkla IV projektiga rajatud ühisveevärgi ja kanalisatsiooni liitumispunkte on kokku 295, neist uusi 228 ja rekonstrueeritavaid 67. Liitumise ja teenuslepinguid sõlmiti 2018. aastal Kärkla linnas 96. Vallavalitsuse otsusega on eelmisel aastal rajatud torustikuga võimalik liitumistasuta ühineda 2019. a lõpuni ja poole hinnaga 2020. aastal. Palun kasutage võimalust, kuniks selleks meetmeks raha on!

Täpsemat info ja taotluse täitmise juhendi leiab <https://kik.ee/et/toetatav-tegevus/erisikute-vee-ja-kanalisatsioonitaristu-rajamine>

Küsimustega palume pöörduda Kärkla veevärki või Kärkla osavald.

Uuendused bussiliinidel

18. veebruarist on mitmetele bussiliinidele lisatud Lassi peatus. Uued sõiduplaanid on leitavad ka peatus.ee-st ja valla veebilehelt.

Samast ajast on liinile 64 Kärkla-Õngu-Kärkla lisatud Tohvri sissesõit, kui on sõitjaid.

637 Emmaste- Tohvri – Õngu – Emmaste

Alates 18.02.2019, E-R

Emmaste kool 15:00;	Lassi 15:19;	Tuuliku 15:42;
Sõru 15:05;	Sinima 15:20;	Mänspäe 15:44;
Müürivahe 15:06;	Lassi 15:26;	Haldi 15:45;
Tohvri 15:08;	Leisu 15:30;	Kaderna 15:46;
Müürivahe 15:10;	Nurste 15:32;	Nurste 15:48;
Sõru 15:11;	Kaderna 15:34;	Leisu 15:49;
Pärna 15:12;	Haldi 15:35;	Sinima 15:51;
Viiri 15:13;	Mänspäe 15:36;	Külama 15:54;
Metsalauka 15:15;	Tuuliku 15:38;	Kabuna 15:55;
Kabuna 15:17;	Õngu 15:40;	Emmaste 16:00.
Külama 15:18;		

638 Emmaste - Tohvri – Emmaste - Õngu

Alates 18.02.2019, E-R

Lasteaed 16:25;	Pärna 16:45;	Lassi 17:07;
Emmaste 16:25;	Viiri 16:47;	Leisu 17:11;
Emmaste kool 16:32;	Emmaste kool 16:49;	Nurste 17:12;
Sõru 16:35;	Emmaste 16:55;	Kaderna 17:14;
Müürivahe 16:37;	Metsalauka 16:56;	Haldi 17:15;
Tohvri 16:40;	Kabuna 16:58;	Mänspäe 17:16;
Müürivahe 16:42;	Külama 17:00;	Tuuliku 17:18;
Sõru 16:43;	Sinima 17:02;	Õngu 17:20.

640 Õngu - Tohvri – Käina – Emmaste

Sõiduplaan alates 18.02.2019, Käigus tööpäeviti

Õngu 7:10;	Sõru 7:53;	Käina kool 8:26;
Tuuliku 7:12;	Emmaste kool 7:58;	Käina 8:30;
Mänspäe 7:15;	Lasteaed 8:03;	Sõpruse 8:31;
Haldi 7:17;	Emmaste 8:04;	Selja 8:33;
Kaderna 7:18;	Tilga 8:05;	Luguse 8:34;
Nurste 7:21;	Prassi 8:07;	Aru 8:35;
Leisu 7:25;	Harju 8:09;	Kleemu t 8:37,
Lassi 7:28;	Valgu 8:11;	Utu 8:37;
Sinima 7:34;	Ulja 8:11;	Pärdi 8:39;
Külama 7:35;	Turu 8:15;	Jausa 8:40;
Kabuna 7:37;	Jausa 8:17;	Turu 8:42;
Metsalauka 7:39;	Pärdi 8:18;	Ulja 8:45,
Viiri 7:41;	Utu 8:19;	Valgu 8:46;
Pärna 7:42;	Kleemu t 8:20;	Harju 8:49;
Sõru 7:43;	Aru 8:20;	Prassi 8:50;
Müürivahe 7:44;	Luguse 8:21;	Tilga 8:51;
Tohvri 7:50;	Selja 8:23;	Emmaste 8:53;
Müürivahe 7:52;	Sõpruse 8:24;	Emmaste kool 8:55.

Kutse kuulama kokkuvõtet „Hiiumaa – suure geoloogilise potentsiaaliga saar“

Eesti Geoloogiateenistus kutsub Teid 28. veebruaril algusega kell 14 Hiiumaa vallavalitsuse II korruse saali (Keskväljak 5a, Kärkla linn) kuulama kokkuvõtet „Hiiumaa – suure potentsiaaliga saar“.

Eesti Geoloogiateenistuses on valmimas Hiiumaad hõlmavate varasemate (ning eelmise aasta suvel kontrollmarsruutidega täiendatud) geoloogiliste tööde põhjal koostatud digitaalsete suuremõõtkavaliste (1:50 000) geoloogiliste kaardilehtede komplekt (kokku viis kaardilehte). Hetkel on valminud aluspõhja reljeefi, aluspõhja geoloogiline (koos läbilõigetega) ja pinnakatte paksuste kaart.

Kevadeks valmib ka kaardilehtedega kaasnev seletuskiri, milles antakse detailne ülevaade Hiiumaa geoloogilisest ehitusest, maavaradest ja muudest geoloogilistest tähelepanuväärsustest – Kärkla meteoriidikraater, nafta- ja polümetallide ilmingud, mineraalveed.

Soovime valmivat materjali Hiiumaa elanikele tutvustada. Räägime kohtumisel Hiiumaa maapõuest ja tema rakenduslikest võimalustest. Üritus on avatud kõigile huvilistele ja kestab u kaks tundi.

Oma osalemisest andke palun teada: heli.suvi@egt.ee.

Kergliiklusteed Kärklast Palukülani hakatakse ehitama

Vald ehitab sel aastal 2,2 km pikuse valgustatud kergliiklustee Kärkla linna piirilt kuni Paluküla Terviseradade parklani. Kergliiklustee kõrvale on planeeritud ka maastikujooksurada. Lisaks korrastatakse ja ehitatakse välja mustkattega parkla. Ehituse valmimise tähtaeg on 31. oktoober 2019.

Valmiv kergliiklustee on jätkuks Kärkla linna läbivale ja kuni Malvaste teeristini jõudvale kergliiklusteele. Kokku on siis kergliiklustee pikkuseks u 12 km, mis on valgustatud alates Kärkla linna Kõpupoolsest piirist kuni Paluküla Suusamäe parklani.

Kergliiklustee ehitamise plaan sai Pühalepa vallas selgemaks 2013. aastal EASi kergliiklustee-

de rajamise meetmesse esitatud taotlusega, mis esialgu ei saanud positiivset rahastusotsust. Kuna antud meetmes vabanes raha, siis 2016. aastal saadi tingimuslik rahastusotsus summas 269 729 eurot ja võimalus projektiga edasi minna. 2018. aastal uuendati kergliiklustee ja valgustuse ehitusprojekt, millele tuginedes sai viia läbi riigihanke ja detsembris 2018 saime lõpliku rahastusotsuse.

Ehituse maksumus on 422 764 eurot, millest toetus moodustab 269 729 eurot. Projekt valmib Riigi Tugiteenuste Keskuse toel. Ehitajaks on riigihanke tulemusel YIT Infra Eesti AS. Kergliiklustee ehituse osavallapoolne korraldaja on Pühalepa ehitusspetsialist Reet Nisumaa.

Liili Eller

Pühalepa osavallavanem

Paluküla terviserajad arenevad

Jaanuarikuu jooksul oli omavalitsustel võimalus esitada kultuuriministeeriumile regionaalsete tervisespordikeskuste väljaarendamise meetmesse projektitaotlusi: Hiiumaa vald esitas Paluküla kunstlume tootmise võimekuse projekti. Riik rahastab järgmise nelja aasta jooksul tervisespordiradade arendusi igas maakonnas 40 000 euroga tingimusel, et samas osas tuleb kaasrahastus.

Viimastel aastatel on Paluküla terviseradade arendamine olnud mittetulundusühingu Hiiumaa Jooksugrupp ja eriti selle ühe eestvedaja, Alari Remmelgu südameasjaks. Vald on panustanud vaid jooksvasse hooldusesse.

Projekti peaeesmärk on tagada talvel suusatamise võimalused kõigis maakondades ehk kunstlume tootmise võimekus. Projekti lõppedes on Palukülas 1,2 km valgustatud suusarada, millel suusatamine on tagatud, kui miinuskraadid langevad alla viie ja saab hakata kunstlund tootma. Selle abil on võimalik märkimisväärselt pikendada suusatamise

ja kelgutamise aega Hiiumaal. Projekti abil soetatatakse kaks lumekahurit, kõrgsurve konteinerpumpa, ATV ja rajatraktor koos freesiga.

Pärast rahastusotsust alustame 100meetrise kaevu puurimise protseduuridega, kuna see oli kaalutud variantidest kõige kindlam viis saada vajaminev vesi kätte Kärkla kraatri nõlvadelt. Kunstlume tootmiseks on vaja mõne päeva jooksul vähemalt 2000 m3 vett ja selleks rajame veereservuaari, mida siis jooksvalt täidame, et lume tootmiseks vajaminev kogus tagada. Samuti saab reservuaari kasutada tulitorje veevõtukohana. Tööde käigus paigaldatakse raja alla

veetorustik ning elektrivarustus, millel on u 150 m tagant lumekahuri toiteks vajaminevad liitekohad.

Projektitaotluse esialgne kogumaksumus oli 331 384 eurot, mis täpsustub läbiviivate hangete tulemusel. Projekti tegevused peavad olema lõpetatud hiljemalt 2022. aasta lõpuks.

Paluküla terviseradade arendust hakkab osavalla poolt vedama haldusjuht Argo Valgma.

Paluküla terviseradade arendamise ja Kärkla-Paluküla kergliiklustee rajamise projektid toetavad vabas õhus sportimistingimuse paranemist Hiiumaal.

Liili Eller

Pühalepa osavallavanem

KULTUURIMINISTEERIUM

Hiiumaa messiloterii kõnetas siseturisti

Hiiumaa Turismiliidu eestvedamisel esindati aasta esimestel kuudel Hiiu- maad neljal turismimessil: Matka messil Helsingis 17.–20. jaanuaril, Grüne Woche messil Berliinis 18.–27. jaanuaril, Baltto- uril Riias 1.–3. veebruaril ja Tourestil Tallinnas 8.–10. veebruaril.

Tallinnas toimunud Tourestil, kus käis sel aastal 26 600 külastajat, lõi hiidlasi mõistagi kõige rohkem kaasa. Hiidlased olid esindatud kahes hallis. Toiduhallis olid Hiiumaa Köök ja Pagari tooted ülimalt menukad, samuti Lest & Lammaste resto Hiiu viiulid ja Heli Hahndorfi leedri limpsid.

Puhka Eestis hallis osutus Heli-seva ja roheline Hiiumaa boksi tõmbenumberiks loterii, kuhu Hiiumaa ettevõtjad, vallavalitsus ja erinevad organisatsioonid panustasid üle 770 auhinnaga. Nende auhindade koguväärtust ei ole võimalik täpselt rahasse hinnata, sest pileti hinnaga võrdseid ehk kaheeuroseid esemeid auhinnafondis praktiliselt ei olnudki. Auhiinad olid väärtuslikud ja mitmed ettevõtted panid välja palju auhindu korraga. Peavõiduks oli

Foto: Jane Üksik

puhkusepakett maksumuses 460 eurot ja selle panid üheskoos välja Dagen Haus külastemaja, Hõbekala külastemaja ja Roose maamaja. Suuremateks auhindadeks olid veel sepatöökursus Hiiumaa Käsitööseltsilt, väljasõidud merele Tiit Reisidelt ja Hiiu Purjelaeva Seltsilt, klaashelmeste

valmistamise töötoad Klaasipan-galt ja uhked kalendrid Hiiumaa Kohvikutepäevadelt, muusika-festivalide passid ning ürituste piletid, rohkelt toitlustajate ning majutajate kinkekaarte ja suure-pärast Hiiumaa käsitööd.

Kõik-kõik auhiinad, suuremad või

väiksemad, olid Hiiumaa esinda-misel hindamatu väärtusega, sest tänu loteriile oli Hiiumaa messi-boks pidevalt tulvil külastajaid, kes lisaks loosiratta keerutamisele ammutasid teadmisi meie saarest. Tore oli vaadata, kuidas auhinnasaajad kohe Hiiumaa reisi planeerima hakkasid, kui

neile naeratas loosiooni ürituse pääsmega või mõne kinkekaardiga. Messiboksi teenindajad aga kandsid Hiiumaa Ametikooli floristika eriala õpilaste poolt kaunistatud temaatilisi kübaraid, mis ei lubanud mööda vaadata ei Hiiu Folgist, Sõru Jazzist, kalafestivalidest, merereisidest, Suuremõisa lossist ega kohvikutepäevadest. Messidel jagati Hiiumaa 2019 aasta infotrükist ja teisi turundusmaterjale.

Roheliselt heliseva Hiiumaa panid tõeliselt kõlama Colleegium Musicale koor, kes tutvustas Pühalepa Muusikafestivali, Maimu Jõgeda Hiiu Folgilt ja Karmen Telvik saatjaga.

Hiiumaa osalemist messidel toetab LEADER-programm 60 protsendi ulatuses, 40protsendilise omaosaluse katab Hiiumaa Turismiliit, raha saab kokku tänu Hiiumaa vallavalitsusele ja ettevõtjatele.

Aitäh kõigile, kes on panustanud Hiiumaa esindamisse 2019. aasta turismimessidel – koos paistame kaugemale!

Aivi Telvik
Hiiumaa vallavalitsuse
arenguspetsialist

Ohtudest internetis – kuidas käituda turvaliselt?

Viimasel ajal on palju olnud juttu erinevate internetis loodavate kontode kaaperdamisest ja kontodesse sisse hakkimisest. Räägime sellest, mida teha, et midagi sellist ei juhtuks ja mida teha juhul, kui see on juba juhtunud.

Vältimaks kontosse sisse hakkimist või selle kaaperdamist, saab ise palju ära teha. Esmalt tuleks valida selline parool, mis on tugev. See tähendab, et parool ei tohiks olla seotud enda ega oma lähedaste andmetega. See võiks olla piisavalt pikk, sisaldada suuri ja väikeseid tähti, numbreid ja erinevaid kirjavihmamärke. Parool tuleks ka regulaarselt muuta ning neid ei tohi kellegi teisega (ka lähedasega) jagada.

Teiste inimeste enda kontost eemale hoidmiseks saab kasutada ka kaheastmelist autentimist. See tähendab, et sisse logimiseks mingile kontole tuleb ennast identifitseerida kahel sõltumatul viisil: näiteks küsib veebileht parooli ning pärast seda veel telefonile saadetud kinnituskoodi, et oleks täiesti kindel, et sisselogija oleksite kindlasti teie ise.

Kui teile on saadetud tundmatult saatjalt kiri, link või manus, siis neid avada ei tohi. Juhul,

kui keegi tuttav saadab tavalisest erineva suhtlusviisi ja/või tekstiga lingi või manuse, siis küsi alati üle, millega tegu. Kui on olnud vajadus kasutada avalikus kohas olevaid seadmeid enda kontodele sisse logimiseks, siis olge alati veendunud, et sealt ka välja logite. Sama kehtib ka sõprade või tuttavate juures olevate seadmete kohta. Hoidke oma arvuti ja nutiseadme tarkvara uuendatuna. Paigaldage oma seadmetesse ka viirusetõrje. Arvutis ja telefonis olevatest failidest on soovitatav teha ka regulaarselt tagavarakoopia, et seadme kahjustada saades jääksid alles andmed, mida soovite kindlasti säilitada. Telefoni laadige rakendusi ainult ametlikest poodidest näiteks nagu on Google Play Store, Apple App Store, Windows Store.

Kui on juba juhtunud, et keegi on teie kontosse sisse hakanud või e-maili konto kaaperdanud, tuleks võimalikult kiiresti proovida konto tagasi võtta näiteks küsi-

muste abil, millele te vastasite kontot luues või kaheastmelise identifitseerimisega. Hea, kui see õnnestub, kuid alati ei pruugi nii hästi minna ja te jäätegi oma kontost ilma. Juhul, kui see ei toimi, tuleks konto tagasisaamiseks ja seal olevate kirjade taastamiseks ühendust võtta teenusepakkujaga. Suurematel teenusepakkujatel on vajalikud juhised olemas kodulehekülgedel. Koheselt tuleks vahetada ka selle meilikontoga seotud sotsiaalvõrgustiku paroolid.

Kui kõiki neid ettevaatusabinõusid kasutada, olete kindlalt kaitstud, kuid paraku siiski mitte täielikult. Internetis tegutsevad kelmid muutuvad targemaks ja osavamaks, samamoodi peaks muutuma ka teie, et ennast paremini kaitsta. Kui teil ei õnnestu oma kontot taastada ja teile on tekitatud varaline kahju, siis tuleks pöörduda politsei poole kasutades selleks numbrit 112.

Helle-Triin Nisumaa
piirkonnapolitseinik

Ohvriabi kriisitelefoni poole pöörduti esimese kuuga 575 korda

1. jaanuarist tööd alustanud ohvriabi kriisitelefoni 116 006 helistati esimese kuu jooksul 402 korda ja veebilehe palunabi.ee veebivestluse vahendusel sooviti abi 173-l korral.

„Arvestades telefoni lühikest töötamise aega, on hea meel, et niivõrd paljud abivajajad on nõu ja toe saamiseks ohvriabi kriisitelefoni üles leidnud. 575 pöördumist näitab konkreetselt, kui väga on tasuta ööpäevaringset kriisinõustamist Eestisse vaja,” ütles sotsiaalkindlustusameti kriisiabi teenuse juht Mari Tikerpuu.

Ehkki pöördumiste arv on suur, on tegelikke abivajajaid veelgi rohkem. „Kindlasti ei saa eeldada, et kõik ohvrid on tänaseks tasuta ööpäevaringsest kriisinõustamisest teadlikud ja abi saamiseks ühendust võtnud, mistõttu jätkame abivajajatele suunatud teavituskampaaniaga. Oma panuse ohvrite abistamiseks saab anda iga inimene, seda nii lähedase, spetsialisti kui ka juhusliku mööduja rollis. Jaanuaris võttis kriisitelefoni ühendust 102 inimest, et kellegi teise ohvriks langemisest teada anda. 102 inimest, kes märkasid abivajajat ja soovisid teda aidata ning tänu neile jõudsid ohvrid vajaliku abini,” sõnas Tikerpuu.

Kriisitelefoni 116 006

Aasta alguses alustanud ohvriabi kriisitelefoni 116 006 on mõeldud neile, kes on langenud süüteo, hooletuse või halva kohtlemise ohvriks või kes on kogunud füüsilist, vaimset, majanduslikku või seksuaalset vägivalda. Ohvriabi kriisitelefoni helistamine on tasuta ning helistaja võib jääda anonüümseks. Abi osutatakse eesti, vene ja inglise keeles. Need, kes ei soovi või ei saa helistada, saavad pöörduda abi saamiseks palunabi.ee lehele, kus pakutakse veebinõustamist sarnaselt telefonile ööpäevaringset ja kolmes keeles. Ohvriabi kriisitelefoni teenust korraldab sotsiaalkindlustusamet.

Abi saamiseks võtsid enim ühendust naised – 261 korda telefoni ja 170 korda veebivestluse teel. 85% kõikidest pöördumistest ehk 491-l korral toimus vestlus eesti keeles. Perevägivalda, lastevastase vägivalda ja muu vägivalda teemal oli pöördumisi telefoni teel 108 korda.

„Registreeritud perevägivalda kuritegude arv suureneb iga aastaga ja politsei saab päevas 40 teadet perevägivalda kohta. Ohvriabi kriisitelefoni saab kõikide nende juhtumite juures ohvritele toeks olla, rohkemate abivajajate nõustamiseks on meil võimekus olemas,” ütles Tikerpuu.

Elurõõm on rõõm elust

Kärdla eakatel, kes päevakeskust külastavad, on suur hulk võimalusi oma päevi huvitavalt mööda saata.

Kõige usinamalt käiakse ringis nimega Elurõõm. Ja mitte ainult toreda nime pärast! Ring tegutseb juba 2003. aastast ja praegu on nimekirjas 24 "tüdrukut" vanuses 60–90. Kahjuks ainult naissoost inimesed, kuigi meestelgi oleks elurõõmu vaja.

Käime koos ühel korral kuus ja iga kokkusaamine on omanäoline: kord riietume sinisesse, kord punasesse, kord paneme selga ammuunustatud krimpleeni või lähme lumivalgetena naabervalda santima. Toredad on tähtpäevade tähistamised ja vanade kommete meelde tuletamised. Siis mängime traditsioonilisi mänge, laulame ja loeme naljalugusid. Vahel me lihtsalt peame mokalaata, sest maailma asjad tuleb ka selgeks rääkida ja paika panna. Mõnikord kutsume mõne targa inimese külla või sõidame mööda Hiiumaad ringi.

Natuke pidulikumat kooskäimist on sünnipäevade tähistamised, olgu siis meie endi või Eestimaa oma. Seal laulame Viiva loodud Elurõõmu laulu ja isamaalisi veel omajagu.

Kärdla päevakeskuses tegutsevaid ringe on peale Elurõõmu veel kaheksa, nii et on, mille vahel valida. Tule Sina ka meie hulka! Too kaasa oma ideed ja targad mõtted, meie anname Sulle tagasi sületäie sünergiat ja elurõõmu!

Silvi Orvik

Elurõõmu klubi esinaine

Kui palju maksab kinnisvara sinu kodukohas?

Maa-ameti analüüs näitab, et Eesti kinnisvaraturul toimus 2018. aastal kokku 59 300 tehingut, mis on 6 protsenti vähem kui 2017. aastal – hulka on arvestatud kõik võõrandamistehingud, see tähendab ostu-müügitehingud, kinkimine, vahetamine ja muud tehingud. Enamuse tehingutest moodustasid ostu-müügitehingud, mida oli 5,5 protsenti vähem võrreldes aasta varasemaga. Kinnisvaraturg oli aktiivseim Harju maakonnas, kus toimus ligi 44 protsenti kõikidest tehingutest, moodustades tehingute koguväärtusest 69 protsenti. Kinnisvaraturu ülevaates on välja toodud hinnatasemed kõikide suuremate asulate puhul, kus toimus vähemalt 5 tehingut.

56 protsenti ostu-müügitehingutest toimus korteriomanditega ning 43 protsenti kinnisasjadega, kuid vaatamata mõlema tehinguobjekti tehingute koguarvu vähenemisele, on koguväärtus mõlemas osas kasvanud.

Haritav maa oli hinnatuim Valga, Tartu, Jõgeva, Põlva ning Lääne-Viru maakonnas, kus mediaanhind oli kõrgeim, jäädes vahemikku 3 400–3 950 EUR/ha. Metsamaade puhul olid kõrgeima mediaanhinnaga sarnaselt eelmise aastaga Võru ning Valga maakond.

Hoonestamata elumumaa mediaanhinnad varieerusid 2018. aastal maakondade lõikes oluliselt, olles näiteks 0,7 €/m² Viljandi või Valga maakonnas ning 30€/m² Harju maakonnas.

Korteriomandite (eluruumide) ostu-müügitehingute arv vähenes 2018. aastal võrdluses eelmise aastaga 1 protsenti võrra, kuid seevastu tehingute koguväärtus kasvas 9 protsenti. Harju maakonnas toimus 2018. aastal 55 protsenti kõikidest korterite ostu-müügitehingutest. Tehinguaktiivsusest järgnevad Tartu maakond 12 protsendiga, Ida-Viru maakond 10 protsendiga, Pärnu maakond 5 protsendiga ning Lääne-Viru maakond 4 protsendiga. Ülejäänud maakondades toimunud korterite tehingute osakaal jäi alla 2,5 protsenti.

Korterite mediaanhinnad erinevad Eesti asulates märgatavalt, kõrgeima ja madalaima mediaanhinna vahe ulatub sadadesse kordadesse. Korterite hinnastatistika avaldas 2018. aastal olulist mõju uute korterite osakaal, mis selgitab samuti tehingute koguväärtuse kasvu. Esmamüükide osakaal kõikidest eluruumidega toimunud tehingutest oli 2018. aastal 21 protsenti.

Leia oma tee karjäärinõustaja abiga!

Sellest aastast pakub noortele karjäärinõustamist ja karjääriinfot Eesti Töötukassa. Karjäärinõustamine aitab noorel teha arukaid valikuid oma tulevikus osas, nõustaja aitab suurendada teadlikkust iseendast ning hariduse ja tööturu võimalustest, püstitada eesmärgid ja kavandada tegevusi nende eesmärkide saavutamiseks.

21. sajandil on karjääri mõiste märgatavalt laienenud – ühesuunalise alt üles liikumise asemel hõlmab sõna karjäär lisaks haridustee ja elukutse valikule ning tööellu astumisele ka palju muud, alates eneseteostusest kuni tegevusteni pensionipõlveski.

Rääkides tänapäevastest karjääri kujundamise oskustest, peetakse

silmas inimese valmisolekut juhtida oma elu, tehes eneseteadlikke ja vastutustundlike valikuid, ning oskust tulla toime muutunud olukordadega. Siinkohal on hea teada, et on rida oskuseid ja teadmisi, mis aitavad oma karjääri läbimõeldult kujundada. Edukaks karjääri kujundamiseks vajalikud sammud võib jagada järgmisteks: enese tundma õppimisega seotud oskused, infootsingu ning võimaluste analüüsiga seotud oskused, planeerimisoskused ning ka valmidus plaanitud ellu viia.

Kui vajad abi ülal toodud teemade läbimõtlemlisel või oma karjäärikäikudele vastuste leidmisel, siis saavad sind aidata töötukassa karjäärispetsialistid. Töötukassa karjääriteenused on mõeldud kõikidele huvilistele sh

õpilastele ja nende vanematele ning on kõigile tasuta

Nõustajaga on noorel võimalus kohtuda koolis ja Töötukassa Hiiumaa osakonnas Kärdlas, Põllu 17, II korrus, ruum 211. Vestelda saab ka Skype'i, e-kirja (pille-riin.persidskaja@tootukassa.ee) või telefoni teel 462 2365.

Hiiumaa noortel on mugav võimalus nõustamisele registreerida Töötukassa kodulehel <https://www.tootukassa.ee/content/teenused/noor> või e-töötukassa <https://www.tootukassa.ee/tkauth/login> kaudu.

Inspireerivaid võimalusi!

Pille-Riin Persidskaja

Töötukassa Hiiumaa osakonna karjäärinõustaja

Rajaleidja pakub Hiiumaal tasuta õppenõustamisteenuseid edasi

Uuel aastal jätkavad kõik Rajaleidja keskused õppenõustamisteenuste pakkumist, aga ei osuta enam karjääriteenusi, mis anti 1. jaanuaril üle töötukassale.

Innove Rajaleidja on noortele suunatud karjääriteenusi edukalt arendanud aastaid, kuid selleks, et teenuse arendust ja osutamist riigi seisukohast optimeerida, anti 2019. aastal teatpulk edasi Eesti Töötukassale. Rajaleidja peamine eesmärk on kõigile abivajajatele kvaliteetset õppenõustamisteenust edasi pakkuda – kliendile võimalikult mugavalt ja võrgustiku vaatest võimalikult tõhusalt.

Õppenõustajatel on haridussüsteemis täita oluline roll

Rajaleidjas jätkavad tööd õppenõustajad – logopeedid, eripedagoogid, sotsiaalpedagoogid ja psühholoogid – kellelt saab aasta vältel abi ligi 8500 last. Aastas nõustatakse õpi-, käitumis- või suhtlusraskustega lapse toimetuleku toetamiseks ligi 17 000 täiskasvanut ning statistika näitab, et teenuse järele on aina kasvav vajadus.

Samuti kannavad keskused koolivälise nõustamismeeskondade rolli, mis annavad haridusasutustele ja lapsevanematele soovitusi õppetöö, -metoodika, -kava ja -keskkonna valikul. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi on varasematel aastatel antud keskel läbi 3500, kuid ka nende järele on vajadus kasvanud – 2018. aastal anti kokku 3899 soovitusi.

Innove Rajaleidja teenused jäävad igasse maakonda

Hiiumaal jätkavad Rajaleidja õppenõustajad tööd juba tuttavates tööruumides – Kärdla keskus te-

gutseb edasi aadressil Uus 4/5. Sarnaselt juba Lääne-Eestis toimivale töökorraldusele, koondatakse ka teised keskused ühiste juhtimispiirkondade alla ning Innove Rajaleidja piirkonna juhtidena jätkavad kuus käesoleval hetkelgi ametis olevat juhti. Juba ühise piirkonnana toimunud Haapsalu ja Kärdla keskuse ning Lääne-Eesti piirkonna juhiks jääb Tiina Kütt.

Tugispetsialistide puudusest, aga ka järjest suurenevast teenusvajadusest on Eestis palju räägitud. Tööjõu puuduses ei ole ka tugispetsialistide kiiresti lisandumas, kuna eriala omandatakse aastaid. Seega on olemasolevate spetsialistide kompetentsi võimalikult otstarbekas rakendamine väga oluline.

Lääne-Eestis on piirkondlike koostöökeskuste süsteem toimunud juba aasta algusest ja vastavalt vajadusele jätkatakse sellega mõistagi ka nüüd – vajadusel käivad spetsialistid Haapsalust Kärdlasse ja vastupidi saartelt mandrile. Piirkondadepõhine töö pakub häid võimalusi ka veelgi tihedamaks kogemuste vahetuseks nt kovichoonides.

Klientidel on arvukalt võimalusi nõustamisaja broneerimiseks

Uuest aastast on klientidel lisainfo küsimiseks ja nõustamisaja kokku leppimiseks võimalik va-

lida neile sobiv kanal: kas üleeestilise infotelefoni 735 0700, meili rajaleidja@rajaleidja.ee või kodulehe www.rajaleidja.ee vahendusel. Nagu eelneval aastal, on ka edaspidi võimalik suhelda Rajaleidja e-nõustajaga kodulehel oleva chat'i vahendusel. Juba on käimas ka e-broneerimissüsteemi arendus, et tulevikus oleks registreerimine kliendi jaoks veelgi mugavam.

Rajaleidja poole pöördumisel ei ole vaja eraldi suunamist ja ka ei pea pöörduja teadma, millise spetsialisti abi laps või noor vajada võib – selle aitab välja selgitada Rajaleidja töötaja. Kliendi valikuvõimalused Rajaleidjasse pöördumiseks ei ole ka ühe keskusega piiratud, sest lapsevanem saab lähtuvalt logistikast, elukohast ja -korraldusest ise otsustada, millisesse keskusesse ta soovib minna.

Rajaleidja spetsialistid panevad südamele, et kui täiskasvanu kahtlustab lapsel mõnda hariduslikku probleemi, tuleb reageerida kohe, et mure ei jõuaks süveneda. Küll aga tuleb arvestada, et ka nõustamisele saamiseks on vaja tegutseda ettevaatavalt, sest nt kevadest mitmekordistub õppenõustajate koormus ning ooteajad spetsialistiga kohtumiseks on mitmeid nädalaid. Mida varem nõustamisaeg kokku leppida, seda kiiremini saab laps nõustamisele ja abi ning haridussuovituse.

Vaimse tervise seminarist teemapäevani

25. jaanuaril toimus kolmandat korda seminar „Kas on vahet, mida me räägime ja teeme?“, mille teemaks oli sel korral laste ja noorte vaimne tervis.

Päeva alustas Innove Rajaleidja Lääne-Eesti piirkonna juht Tiina Kütt, kes tegi sissejuhatava ettekande vaimse tervise probleemidest, kuidas ära tunda probleemset last ja mida teha. Perekoostöösuhingu Sina ja Mina MTÜ juhataja liige Kairit Kivimäe rääkis, miks on probleemse lapse puhul oluline tegeleda kogu perega. Tähelepanu ja meelerahu harjutustega said osalejad tutvuda ja ise läbi teha tänu Vaikusseminutite programmile, mille viis läbi teadveloleku tehnikate pikaajaline praktik ja täiskasvanute koolitaja Malle Rajangu. Viimane ettekanne oli nutiseadmete kasutuse kohta Kalev Pihla poolt. Päeva juhtis koolitaja ja religiooniantropoloog Jaanus

Kangur.

Sama projekti raames on 22. märtsil tulemas eraldi teemapäev kõikidele Hiiumaa 7.–9. klassidele. Teemapäeva eesmärk on tõsta noorte teadlikkust vaimse tervise teemal ning kuidas ennast hoida.

Projekti viib läbi MTÜ Hiiumaa

Lastekaitse Ühing koostöös Hiiumaa Noorsootöö Keskuse, Kärkla politseijaoskonna, Hiiumaa valla ja Lääne-Eesti Rajaleidja keskusega. Projekti rahastab Hasartmängumaksu nõukogu.

Merrild Lebin
Hiiumaa Noorsootöö Keskuse
noortenõustaja

Esmaspäevani saab erinevateks metsatöödeks toetust küsida

Kuni 25. veebruarini saab Erametsakeskusest küsida toetust erinevate metsatööde tegemiseks. Kokku on toetuseelarves üle 1,5 miljoni euro.

Toetatakse noore metsa hooldamist (valgustus- ja harvendusraied kuni 30aastases metsas), kasvavate puude laasimist, ulukikahjustuste ennetamist, tormi või tulekahju tagajärjel hukunud metsa taastamist ning männikärsaka või juurepessu vastase tõrjevahendi soetamist. Metsaühistud saavad taotleda toetust ka metsaseadmete ja tarvikute soetamiseks ning metsatulekahju ennetamiseks.

Metsaomanikud saavad taotluse esitada metsaühistu kaudu või läbi e-PRIA. Lisainfo toetatavate tegevuste ja taotlemise tingimuste kohta erametsaportaalist www.eramets.ee/metsameede.

Tähistame Biosfääripäeva 27. märtsil

Biosfääripäeva tähistame 27. märtsil algusega kl 12 energeetika-teemalise seminariga Palade põhikooli saalis.

Päevakava:

Kl 11.45–12.15 Päeva algus Palade põhikooli saalis, osalejate registreerimine.

Kl 12.15–12.45 UNESCO biosfääriprogramm Eesti saartel. Toomas Kokovkin, UNESCO

Kl 12.45–13.30 Eesti mets energeetikas. Jaanus Aun, Erametsakeskus

Kl 13.30–14.15 Biomeiler – biojäätmest komposti ja sooja. Pro Agria. Jukka Kontulainen. Soome

Kl 14.15–14.30 Kohv ja kohalikud suupisted

Kl 14.30–15.00 Rannaroost energiabriketid. Maire Miemis, Pärnumaa

Kl 15–15.30 Roost tehtud joogikõrred. Koit Kelder, Saaremaa

Kl 15.30–16.30 Retk Soera kivimimajja ja päeva lõpetamine

Seminar on osalejatele tasuta.

Biosfääripäeva Palade põhikoolis ja Kivimite majas korraldavad Hiidlaste Koostöökogu, keskkonnaamet ja Palade loodushariduskeskus.

Märts on teatrikuu!

Nii kutsubki Kärkla kultuurikeskus noori ja vanu taas osa saama Hiiumaa teatripäevadest.

Esimese sünnimuse leiab 15. märtsil aset kooliõpilaste kohtumine kahe noore näitlejaga, kelleks on Andri Suga ja Rhett Kütsen Tallinnast. Kohtumised toimuvad 8.35 Käina koolimajas ning 10.55 ja 12.10 Kärkla kultuurikeskuses.

Samal päeval rõõmustab Hiiumaa Naaditeater meid etendusega „Limonaadi Ets“. Tükk jõuab Kärkla kultuurikeskuse lavale reede õhtul kell 19, mis on just õige aeg hingata endast välja lõppenud töönaal ning lasta mõnusal huumoril oma meeli kergendada.

Kohalik teatritrupp toob vaatajateni nostalgilise jandi limonaadi-tehasest, mille juht viibib parasjagu kusagil eemal.

Laupäeval, 16. märtsil tasub seada sammud Palade koolimajja kooliteatrite päevale, kus algusega kell 11 saab näha meie enda koolinoori uutest põnevatest rollides ja etendustes. 18. märtsil, esmaspäeval kell 19 olete oodatud kaasa elama Kuressaare Linnateatri etendusele „Antigone New Yorgis“, mida lavastaja Peeter Tammearu on nimetanud üheks naljakaimaks ja kurvemaks etenduseks, mida ta teab.

19. märtsil, teisipäeval kell 13 toob Kuressaare Linnateater meieni noorteetenduse „Järgmine peatus: Kosmos“, mis on ühe teismelise poisi rännak läbi kosmose ja iseenda.

Naabersaare etendused jõuavad meie vaatajateni Kärkla kultuurikeskuses. Loodame, et leiate kavast endale meelepäraseid teatritükke. Kõik vanad ja uued teatrisõbrad on väga oodatud!

MEIOIMEIOIMEIOIMEIOIME

21.03: Klaveritrio
kl 18

Marcel Johannes Kits - tšello
Robert Traksmann - viiul
Rasmus Andreas Raide - klaver

Kärkla muusikakool

#auskontsert

ANTIGONE
Janusz Głowacki
New Yorgis

Tõlkija Hendrik Lindepuu
Lavastaja Peeter Tammearu
Kunstnik Liina Unt (Endla)
Helihooja Tobias Tammearu

Osades Lauuli Otsar, Markus Habakukk, Jürgen Gansen, Risto Vaidla ja Tanel Ting

E, 18. märts kell 19
Kärkla Kultuurikeskus
Piletid 15/12 €
(grupisoodustus al 10 in -25%)

Esietendus 27. september 2018
Kuressaare Linnateatris.

15. – 19. MÄRTS
HIIUMAA
TEATRIPÄEVAD
2019

15. MÄRTS
19.00
HIIU NAADITEATER
LIMONAADI ETS
Kärkla kultuurikeskuses
PILET: 4 €

16. MÄRTS
11.00
KOOLITEATRITRIP
PÄEV
Palade koolimajas
TASUTA

18. MÄRTS
19.00
KURESSAARE LINNATEATER
ANTIGONE NEW YORGIS
Kärkla kultuurikeskuses
PILET: TAVAHIND 15 €, SOODUSHIND 12 €

19. MÄRTS
13.00
KURESSAARE LINNATEATER
JÄRGMINE PEATUS: KOSMOS
Kärkla kultuurikeskuses
PILET: TAVAHIND 12 €, SOODUSHIND 8 €

Alustava ettevõtja baaskoolitus

Alustava ettevõtja baaskoolitus annab vajalikud alusteadmised potentsiaalsetele ja alustavatele ettevõtjatele ning loob teadmised ja oskused ettevõtte asutamiseks. Koolitus on üles ehitatud praktilistel ülesannetel ja need toimuvad aktiivse meetodil, sisaldades arutelusid, rühmatöid, kogemuste vahetamist ja näidisjuhtumite lahendamist. Koolitajad on Andro Kullerkupp ja Kristo Krumm.

Sihtgrupp: alustav ettevõtja

Osalemine: sooviavalduse põhjal, koolitusgruppide arv on piiratud.

Osalustasu: 50 eurot (lisandub käibemaks), mis sisaldab koolitusel osalemist ja koolitusmaterjale.

Lisainfo ja registreerumine: <http://bit.ly/baaskoolitus2019>. Registreerimise tähtaeg 28. veebruar.

Toimumiskoht: Tuuru maja, Vabrikuväljak 1, Kärkla

Alustava ettevõtja baaskoolitus kestab 7 päeva, 56 akadeemilist tundi, mille raames käsitletakse järgmisi mooduleid:

6.–7. märts 2019

I moodul: Strateegiline planeerimine väikeettevõttes

- Sissejuhatus koolitusprogrammi
- Äriidee ja visioon
- Ärimudel. Ärimudeli ja äriplaani seosed
- Strateegia
- Ärimudeli arendus. Toote/teenusedisain
- Väliskeskonna analüüs

27.–28. märts 2019

II moodul: Turundus ja müük

- Turundusuuringud
- Turundusstrateegia. Turundustööriistad ja -valikud
- Turundusplaani koostamine. Hinnastrateegia
- Müügimudeli valik sõltuvalt ärimudelist
- Müügipsühholoogia ja -argumendid. Liftikõne
- Müügiplaani koostamine

17.–18. aprill 2019

III moodul: Finantsjuhtimine ja -planeerimine

- Ettevõtlusega seotud maksud
- Finantsaruanded ja raamatupidamine
- Eelarve koostamine. Tasuvusanalüüs.
- Investeeringute planeerimine
- Finantsprognooside koostamine

8. mai 2019

IV moodul: Juhtimine. Äriplaanide esitlused

- Juhi roll ja enesejuhtimine
- Meeskond ja partnerid
- Äriplaanide esitlused.

Alustava ettevõtja baaskoolituse käigus saab kaardistatud kõikide osalejate ärimudel, valmib äriplan ja tegevuskava, mis on heaks abivahendiks ettevõtte asutamisel ja arendamisel. Osalejad saavad esmase teadmise tööriistadest, mida kasutada ettevõtluse alustamisel ning soovitusel koolitajatelt enda äriidee arendamist puudutavates küsimustes.

Baaskoolituse korraldamist toetab Euroopa Regionaalarengu Fond.

Hiiumaa Tarbijate Ühistu kutsub liikmeid piirkondlikele koosolekutele

Hiiumaa Tarbijate Ühistu kutsub liikmeid piirkondlikele koosolekutele

6. märtsil kell 12 Nurste piirkonna koosolek Leisu koolis

6. märtsil kell 15 Emmaste piirkonna koosolek Emmaste osavallamajas

7. märtsil kell 17 Käina piirkonna koosolek Käina hivi- ja kultuurikeskuse saalis

11. märtsil kell 14 Pühalepa piirkonna koosolek Pühalepa osavalla kultuuri- ja noortekeskuses

11. märtsil kell 17 Kärkla piirkonna koosolek Hiiumaa muuseumi Pikas majas

12. märtsil kell 17.30 Kõrgessaare piirkonna koosolek Kõrgessaare vaba aja keskuses

Päevakorras:

- Hiiumaa Tarbijate Ühistu 2018. a majandustulemused.
- Ülevaade Hiiumaa Tarbijate Ühistu 2019. a plaanidest
- Piirkonna kaubanduse arengusuunad lähiaastatel
- Muud küsimused

Austatud ühistu liige, tule kindlasti kohale ja edasta oma ettepanekud, mis parandaks ühistu tööd ja tõstaks liikmete rahulolu.

Tule ujumiskoolitusele!

Ujumine on eluks vajalik oskus ning seda õppida pole kunagi hilja!

7. märtsil alustab Käina ujujate treener Triinu Schneideri juhendamisel ujumiskursus algajatele ujujatele. Kursus toimub kümnel järjestikusel neljapäeval perioodil 7. märts – 9. mai kell 18–19.

16–26 aastased noored pääsevad kursusele tasuta. Alates 27. eluaastast on osaleja panus täispika kursuse eest 10 eurot. Pärast ujumistundi on treenitavatel võimalus kasutada basseini ja saunasid eraldi ujulapääset soetamata.

Et kursusele mahub 10 inimest, ole kiire ja registreeri end kohe!

Registreerimine ja lisainfo Hiiumaa valla spordi- ja terviseedenduse spetsialistilt Martina Martinsonilt e-postil martina.martinson@hiiumaa.ee või telefonil 5860 0972

Hiiumaa vallavalitsuse projekt "Liikumisaktiivsuse tõstmine treeningvõimaluste mitmekesistamise kaudu" sai rahastuse LEADER-programmist.

Seminar „Minu ja minu organisatsiooni roll jätkusuutlikus arengus“

Juunis 2018 alustas Hiiumaa ametikool rahvusvahelist koostööprojekti "Täiskasvanuharidus UNESCO Biosfäärialadel – Eesti, Läti, Rootsi koostöövõrgustik".

Projekti eesmärk on analüüsida jätkusuutliku arengu senist käsitlemist täiskasvanuõppes, erinevates õppekavades ja haridusprogrammides ning leida uusi rahvusvahelisi kontakte täiskasvanuõppe mitmekesistamiseks. Lisaks katsetame projekti käigus erinevaid õppemudeleid, mida tulevikus erinevate koolituste või tasemeõppe õppekavade puhul edasi arendada.

Kutsume kõiki huvilisi projekti kokku võtvale põnevale seminarile 7. ja 8. märtsil Suuremõisa lossis, kus räägime enda ja oma organisatsiooni rollist jätkusuutlikus arengus. 7. märtsil käsitleme teemat praktilisel koolitusel "Biomajandus köögis – kohalik tooraine, low-waste põhimõtted ja valikud serveerimisel". Koolitust viib läbi Kuressaare ametikool. 8. märtsil leiab aset avatud seminar mitmete põnevate ettekannetega nii partnerriikidest kui Eestist. Seminaril soovime edasi anda praktikute, õppijate, pedagoogide ja teadlaste vaate teemale.

Arutleme, kuidas sobitub plastitööstus biosfäärialale ja mida saab täna plastitööstus omalt poolt pakkuda kogukonnale, et toetada rohemajanduse ku-

vandit, räägib ettevõtja Kulvo Pendra.

Jonas Nahkor tutvustab Tallinna ülikooli ökoloogia instituudi poolt välja töötatud interaktiivset tööriista – rohepeeglit, millega saab mõõta oma kooli jätkusuutlikku majandamist.

Litorina rahvaülikooli õpilased toovad oma kooli näitel välja, kuidas jätkusuutlikku käitumist juurutada multikultuurses koolikeskkonnas.

Ülikooli mõjust ja rollist jätkusuutliku kogukonna arengus räägib Vidzeme rakenduskõrgkooli õppejõud Anda Arklina.

Viimaseid uuringuid ja teadustöid jätkusuutliku arengu toetamiseks tutvustab Eesti maaülikooli tehnikainstituudi direktor Margus Arak.

Projekti partnerid on Hiiumaa ametikool ja Kuressaare ametikool, Litorina Folkhögskola Rootsis ning MTÜ Põhja-Vidzeme Biosfääri kaitseala toetuseks Läti. Projekti rahastab programm Nordplus Adult. Kõiki partnereid ühendab sarnaste väärtustega elukeskkond – õppimine ja töötamine biosfääri programmilal.

Oleme harjunud nägema õppegrupe lasteaedadest ja üldhariduskoolidest, kes koguvad teadmisi vee- ja metsaelustikust, prügi sorteerimisest, kompostimisest. Keskkonnaprobleemid on aga tänaseks niivõrd käega katsutavad, seadused meie endi jaoks nii kiiresti muutumas, et meil ei ole oma elukeskkonna püsimise küsimustes aega oodata põlvkonnavahetust. Ka täiskasvanuharidus peab võtma muutustele kaasa aitamisel selgema vastutuse.

Ootame kõiki, keda teema kõnetab, 7.–8. märtsil seminarile "Minu ja minu organisatsiooni roll jätkusuutlikus arengus".

Täpse ajakava leiad Hiiumaa ametikooli kodulehelt, seminari Facebooki sündmuse kaudu või võttes otse ühendust projekti eestvedajate Jane Üksiku: jane@hak.edu.ee, 5690 7746 või Lia Rosenbergiga: lia.rosenberg@keskkonnaamet.ee, 5690 6205.

Nordplus

Ühinenud Rahvaste Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsioon

MAB

Lääne-Eesti saarte biosfääri programmiala aastast 1990
• Programm "Inimene ja biosfäär"

KURESSAARE LINNATEATER

LAULI OTSAR
JÜRGEN GANSEN
KARL KOPPELMAA
MARKUS HABAKUKK

NOORE INIMESE RÄNNAK LÄBI KOSMOSE JA ISEENDA ...

KARL KOPPELMAA

JÄRGMINE PEATUS:
KOSMOS

lavastaja KARL KOPPELMAA kunstnik KAROLIINA KULL

Esietendus 8. oktoober 2018 Kuressaare Linnateatris

Kosmos

T, 19. märts kell 13 Kärkla Kultuurikeskus
Piletid 12/8 € Piletimaailmast ja kohapealt.

Info ja broneerimine 4632192, kultuur@hiiumaa.ee või ene@linateater.ee

Saaremaa vald, Kultuuriministeerium, Kultuurkapital

TÄHISTAME ÜHESKOOS
**EESTI VABARIIGI
101. SÜNNIPÄEVA**

21. VEEBRUARIL

KELL 18.30 Tšellokvartett C – JAM kontsert
Kõrgessaare Vaba Aja Keskuses.

22. VEEBRUARIL

KELL 18.00 Eesti Vabariigi sünnipäeva kontsert-aktus, Kärkla kultuurikeskuses.
KELL 20.00 Noortebändide kontsert Käina Kultuuri- ja Huvikeskuses.

23. VEEBRUARIL

KELL 11.00 Hiiumaa suusamaraton Paluküla terviserajal.
KELL 12.00 Vabariigi aastapäeva rahvamatk Kõrgessaares.
Algusega Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse juurest.
KELL 13.00 Vabariigi aastapäeva kontsert-aktus Emmaste Põhikoolis.
Esineb vokaalansambel Nõlaneitsid.

24. VEEBRUARIL

KELL 7.43 Lipu heiskamine Kärkla pritsumaja torni.

HIIMUMAA VALLA RAHVAS
OOTAME TEID
**EESTI VABARIIGI
101. AASTAPÄEVALE**
PÜHENDATUD AKTUS-KONTSERDILE

ESINEVAD
Dmitri Bulgakov, oboe (EST-RUS)
Alexey Sarkisov, tšello (UK)
Mikhail Shilyaev, klaver (UK)

KAVAS
Eino Tamberg
Pyotr Tchaikovsky
Mihkel Kerem
Claude Debussy
Robert Schumann
Lauri Jõelet (esmaettekanne)
Francis Poulenc

22. VEEBRUARIL KELL 18.00 KÄRDLA KULTUURIKESKUSES

Hiiumaa sotsiaalkeskuses

Kõrgessaare päevakeskuses:
Esmaspäeviti ja kolmapäeviti kl 15–16 tervisevõimlemising
Kolmapäeviti kl 13–14.30 seenior-tantsuring
7. märtsil kl 13 koosviibimine: naiste-päeva tähistamine, sünnipäevalaste õnnitlemine. Transport: 11.45 Kiiverra, 12.25 Rootsi, Pihla, 12.30 Lauka, Viskoosa
11. märtsil alates kl 8.30 pediküüriteenus. Info ja registreerimine Eve Heinmaa tel 516 3126, Heli tel 5333 9472
12. märtsil alates kl 8 juuksur. Eelnev registreerimine Sirje Vaku tel 463 1297, 5666 2317
15.–16. märtsil väljasõit eakatega Tartu. Väljasõit 15. märtsil 7.25 Lauka, 7.30 Viskoosa, 7.35 Kidaste, 7.50 Kärkla.
19. märtsil väljasõit Käina ujulasse: jõusaali kasutamine kl 12–12.30, vesivõimlemine kl 12.30–14. Osavõtust teatada Heli tel 5333 9472. Osalustasu 5 eurot. Transport: 11.05 Kõrgessaare, Lauka, 11.10 Viskoosa, 11.15 Kidaste, 11.30 Kärkla
18., 20., 25., 27. märtsil ja 1. aprillil alates kell 8.30 massaažiteenus. Eelnevalt ette registreerida Eve Heinmaa tel 516 3126, Heli tel 5333 9472.
Kõrgessaare päevakeskus osutab pesu pesemise ja dušiteenust, eelnevalt kokku leppida Inna tel 504 2292.

Tegevustoas
5. märtsil kl 11 vastlapäevategemised
13. märtsil kl 10.30 kliendiinfopäev Kõrgessaare päevakeskuses
15. märtsil kl 11 tund emakeele teemadel
20. märtsil kl 11 jalutuskäik – tervitame kevadet
26. märtsil kl 10 meisterkokk Signe
Neljapäeviti kl 11 muusikatund

Omastehoolajad
28. märtsil kl 15–17 omastehoolajate kokkusaamine tegevustoas. Infot jagab Töötukassa. Täpsem info Raili tel 508 8164

Erivajadustega laste kompetentsikeskus
26. märtsil kell 15 erivajadustega laste vanemate tugirühma kogunemine.
Täpsem info ja registreerimine Monika Ligelt 5607 7353 või monika@sotsiaalkeskus.ee
29. märtsil koolitus õpetajatele, tugisikutele ja teistele koostööpartneritele teemal „Erivajaduste olemus, tunnused, põhjused ja väljendumine. Õpetaja roll erivajaduste märkamisel ja toetamisel“. Koolitaja Lii Lilleorg TÜSt. Koolitus kestab kl 9–16 ja maksab 40.-eurot (mis sisaldab õppematerjale ja kohvipause).
Täpsem info ja registreerimine Monika Ligelt 5607 7353 või monika@sotsiaalkeskus.ee

Kuulmis-rehabilitatsiooni keskus

1. märtsil kell 12–17 Käinas
Lootuse tn 2.
Info ja registreerimine Heli
telefonil 462 2883.

Sotsiaaltoetuste taotlemine

12. märtsil kell 10–12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine Suuremõisa raamatukogus. Info: Urme Soonvald tel 463 6844, 521 0997.
14. märtsil kell 11–12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine Viskoosas. Info: Pille Näksi tel 5855 3736.

Transporditeenus
Kärkla piirkonnas invabussi tellimine kohalikeks sõitudeks ja mandrisõidud rehabilitatsiooni- või meditsiiniuasutusse eakatele ja puudega inimestele.
Info: Pille Alevi, pille.alevi@hiiumaa.ee, tel. 50 5 5746 või 46 360 94

Kärkla sadama saun
2., 16. ja 30. märtsil kell 13–15 meestele, kell 15.30–18.00 naistele. Pileti hind on 2.30.

Hiiumaa turismiinfo

Hea turismiettevõtja!
Kui soovid oma ettevõtet tasuta näha näha visitestonia.com või puhkaestis.ee lehtedel või kui vajad abi oma objekti muutmise/ uuendamise, siis palun võta julgust ühendust Hiiumaa Turismiinfokeskusega: hiiumaa@visitestonia.com

Tule õppima Hiiumaa Ametikooli

Erialad 2019/2020 õppeaastal

Linnaaednik, tase 4, 2 a
Maastikuehitaja, tase 4, 2 a
Puittehitiste restauraator, tase 5, 1 a
Kiviehitiste restauraator, tase 5, 1 a
Palkmajaehitaja, tase 4, 2 a
Väikesadama spetsialist, tase 4, 1 a
Bussijuht, tase 4, 6 kuud
Veoautojuht, tase 4, 6 kuud
Plastitöötuse seadistaja, tase 4, 9 kuud

Haridus ajaloo südames +372 5647 1544
www.hak.edu.ee

Hellamaa perekeskuses

Kolmapäeviti Pühalepa Lustiliste tantsuring.
Neljapäeviti Pühalepa Lustiliste lauluring.
Iga kuu kolmandal pühapäeval pastoritund.
Iga kuu kolmandal neljapäeval klubi Pühalepa Vanamehed.
Kaks korda kuus esmaspäeviti erivajadustega inimeste ring Pühalepa Põialpoisid.
Osutame sotsiaaltranspordi teenust, saab üürida ruume tähtpäevade korraldamiseks.
28. veebruaril kell 15 raamatu “Partsi Peetri pajatused” esitlus Hellamaa Perekeskuses.

Head Käina pensionärid!

2019. a suvel on plaanis järgmised väljasõidud:
12. juunil giid Marjuga Hiiumaa tuur: Sõru ots, Vanajõe org, Puski kirik, Reigi kirik, Hiiu Eiffel, Mikhli talumuuseum, Kärkla, Käina. Lõunapaus Luidjal või Mikhli talumuuseumis. Orienteeruv aeg kl 10–17.
Teine väljasõit on **27. augustil** giid Gunnariga ehk Saaremaa jätku-reis. Vaatame, mis veel vaatamata jäi: Kuressaare uus keskvaljak, hiidlase ehitatud pukktuulik ja palju muud + hea jutt giidilt.
Sõidud on oma kulu ja kirjadega. Et sõitused organiseerida, on vaja tellida bussid. Eraldi kulu on transpordile, giidile, lõunasöögile ja nt Eiffelile, Sõru muuseumile.
Kui bussi sisenemine raske, võtame kaasa pitsu.
Kes soovib osaleda, palun teha varakult eelregistreerimine Aime telefonil 5307 4484. Maksimaalselt kohti bussis 48.
MTÜ Hiiu Kaarel ja Leena

Tulekul Hiiumaal

R, 22. veebruaril

kl 18 Eesti vabariigi 101. sünnipäeva kontsert-aktus Kärkla kultuurikeskuses

Kl 20 noortebändide kontsert Käina Huvi-ja Kultuurikeskuses

L, 23. veebruaril

Kl 10.15 matkaklubi Muku jalgsimatk "Tinarahu vaates" Haldi sadamast. Kogunemisega 9.30 Kärldas pritsumaja parklas ja Käina Coopi parklas

kl 11 Hiiumaa suusavõistlus Kärkla linnapargis

Kl 13 Eesti sünnipäeva kontsert-aktus Emmaste põhikoolis. Esineb vokaalansambel Nõianeitsid.

P, 24. veebruaril

kl 7.43 lipu heiskamine Kärkla Pritsumaja torni

Kl 9 lipu heiskamine Käina kooli juures

kl 12 Eesti vabariigi 101. sünnipäevale pühendatud kontsert-aktus Hellamaa perekeskuses. Transpordisoojust anna teada 469 4630

kl 12 vabariigi aastapäeva rahvatk Kõrgessaare, algus vaba aja keskuse juurest

Kl 12 külaseltsi Muhv jalutuskäik ja piknik Harju tuuliku juurest

Kl 20.19 üle-eestiline ühiskallistamine "20:19 KALLI"

K, 27. veebruaril

kl 18 Klassikatähed Ingely Laiv – oboe, Olivier Girardin – flööt. Kavas Mozart jt Kärkla muusikakoolis.

N, 28. veebruaril

kl 15 Kristel Vilbaste ja Ain Raal "Eesti ravimtaimed" Suuremõisa lossis. Toimub ka kunstnik Helje

Eelma raamatut illustreerivate ravimtaimemaalide näituse avamine kunstniku osavõtul. Osta saab autorite autogrammidega raamatut "Eesti ravimtaimed" ja ka Helje Eelma taimemaale.

kl 19 Hiiu Naaditeater esitab Palade põhikooli saalis Erki Aule näitemängu LIMONAADI ETS. Nostalgiline jant ühes vaatuses. Sissepääsuks avatud annetuskast.

P, 3. märtsil

kl 10–18 Access Bars® klass Hiiumaal Reedaga. Eelnev registreeimine vajalik!

T, 5. märtsil

kl 13 vastlapäeva tähistamine Leluseljal

kl 13 verekeskuse doonoripäev Kärkla kultuurikeskuses

R, 8. märtsil

naistepäeva tantsuõhtu Käina huvi- ja kultuurikeskuses.

P, 10. märtsil

kl 10 naistepäeva maleturniir Kõrgessaare vaba aja keskuses

kl 12 Baltica 2019: "Keskpäevane kohtumine". Saaremaa-Hiiumaa eelpidu Kärkla kultuurikeskuses.

N, 14. märtsil

klaverikontsert – Johan Randvere ja sõbrad Käina huvi- ja kultuurikeskuses.

15.–19. märtsil Hiiumaa teatripäevad

R, 15. märtsil

kl 19 "Limonaadi Ets" – Hiiu Naaditeater Kärkla kultuurikeskuses.

L, 16. märtsil

kl 10 mesinike teabepäev Käina

koolis. Väikemesila tehniline varustatus, selle kavandamine ja valmistamine. Lektor: Janar Suuster. Täpsem info Asko Mai-vel tel 5461 6460. Teabepäeva korraldamist toetab Euroopa Liit Eesti mesindusprogrammi 2017–2019 kaudu

kl 11 kooliteatrite päev Palade põhikoolis

E, 18. märtsil

kl 19 Hiiumaa teatripäevad: "Antigone New Yorgis" Kärkla kultuurikeskuses

T, 19. märtsil

kl 13 "Järgmine peatus: Kosmos", õpilastele

K, 20. märtsil

kl 19 Hiiumaa rahvatantsijate kevadkontsert "Tantsuga kevadesse" Kõrgessaare

N, 21. märtsil

kl 18 kontsert Kärkla muusikakoolis. Esinevad: Marcel Kits – tšello, Rasmus Andreas Raide – klaver, Robert Traksmann – viiul

R, 22. märtsil

Käina huvikooli muusikaosakonna kontsert Käina huvi- ja kultuurikeskuses.

K, 27. märtsil

kl 17.30 Maire Forseli raamatuestitlus Kärkla raamatukogus.

kl 12 Biosfääri päev Palade põhikoolis ja Kivimite majas. Korraldajad Hiidlaste Koostöökogu, Keskkonnaamet ja Palade Loodushariduskeskus

N, 28. märtsil

kl 18 aianduse õhtuloengud Suuremõisa lossis

Näitused

Nelja Nurga galeriis

Kuni **2. märtsini** avatud graafik Maria-Kristiina Ulase näitus "Figuraalne a(bs)traktsioon. 20 aastat hiljem".

8. märtsil kell 16 avame naistele pühendatud Mats Öuna vintage-stiilis fotonäituse.

Nelja Nurga galerii on avatud kevadtalvisel perioodil **reedeti ja laupäeviti** kell 11–15 ja kõikidel muudel saab samuti ligi – kokkuleppel.

Helistage: Valev Sein +372 529 6580, Helle-Mare Kömmus +372

529 9429, Kaja Hiis-Rinne +372 510 9255, Kalli Sein +372 503 2246 kalli@sein.ee. Palun jälgige jooksvalt sündmuste infot Facebooki-lehel www.facebook.com/neljanurga.

KÄRDLA KULTUURIKESKUSE NÄITUSERUUM

Eesti 101. sünnipäevale pühendatud Ott Lambingu isiknäitus ARMUHELDUS avatud **21. veebruarist 10. märtsini**.

Kinoliidu fotonäitus EESTI FILM. KAADRITAGUNE ELU. Avatud **4. märtsist 22. aprillini** Kärkla Kultuurikeskuse sammassaalis.

Hiiumaa Kino

E, 25. veebruaril kl 19 Käina huvi- ja kultuurikeskuses "Klassikokkutulek 3: Ristiisad"

Kärkla kinosaalis

E, 4. märtsil kl 18 "Tõde ja õigus"

K, 6. märtsil kl 18 "Lagle rännakud" ja kl 19.30 "Tõde ja õigus"

R, 8. märtsil kl 18 "Kuidas taltutada lohet 3" ja kl 20 "Kapten Marvel"

P, 10. märtsil kl 15 "Kuidas taltutada lohet 3" ja kell 17 "Tõde ja õigus"

K, 13. märtsil kl 10 "Tõde ja õigus", kl 18 "Rändlinnud" ja kl 20.30 "Kapten Marvel"

P, 17. märtsil kl 13 "Kuidas taltutada lohet 3", kl 15 "Ratsa rikkaks" ja kl 17 "Mehed"

K, 20. märtsil kl 18 "Ratsa rikkaks" ja kl 20 "Mehed"

P, 24. märtsil kl 13 "Kapten Morten lollide laeval", kl 15 "Mehed" ja kl 17 "Ratsa rikkaks"

K, 27. märtsil kl 18 "Kapten Morten lollide laeval" ja kl 20 "Mehed"

Programmis võib ette tulla muudatusi!

Lisaks Kärkla kinosaalile toimuvad mängufilmi "Tõde ja õigus" linastused üle Hiiumaa – täpsem info facebook.com/hiiumaakino

Muuseum

KASSARI MUUSEUMIMAJA

Näitus „Elu saarel. Tuli, vesi, õhk, maa.“

Näitus heidab pilgu ennekõike hiidlaste elu argipäeva nähtustele ja sündmustele, kuid jätab ruumi ka filosoofilistele mõtisklustele ning olulistele pöördpunktidele saare ajaloo. Tuhanded aastad inimese elust on siin esitatud läbi nelja ürgleimendi, mis juba pealkirjas mainitud.

Ekspositsioon sai sisseseade hankimisel toetust LEADER programmis.

PIKK MAJA

11. märtsil avatakse Pikas majas näitus „Nähtamatu juubilar – Kärkla kalevivabrik 190“. Sellel aastal möödub 190 aastat Kärkla kalevivabriku loomisest Hiiumaal.

Näitusel „Nähtamatu juubilar – Kärkla kalevivabrik 190“ saab ülevaate vabriku nähtamatust mõjust Kärkla linnale ja selle elanike eluviisi kujunemisele, põnevatest vabrikuga seotud tegelastest ja nende lugudest ning veidi ka raskest tööst vabriku sees.

Vabriku nähtamatu haare hoiab endiselt Kärclat oma pihus – tule ja saa sellest osa.

Lahtiolekuajad:

Pikk maja avatud E–L kl 10–17.

Kassari muuseumimaja avatud T–L 10–17.

Muuseumide lahtiolekuagadel avatud ka meene- ja raamatupoed.

Lisainfo: 463 2091 või info@muuseum.hiiumaa.ee

RUDOLF TOBIASE MAJAMUUSEUM ja MIHKLI TALUMUUSEUM avatud ettetellimisel

Nukuteater

Kolmapäeviti kell 17.30 NÄITERING IV–V klassile, juhendaja Kersti Ojasalu

Neljapäeviti kell 11 VÄIKELASTE MÄNGUTUND 6 kuud–3a, juhendaja Kersti Ojasalu

Reedeti kell 13.30 ja 15 JOOGA

noortele emadele, juhendajad Kadri ja Max Romano

Laupäeviti kaks korda kuus kell 8 Kundalini JOOGA, juhendajad Miina Kiiver

kell 11 või 15 SHINDO venitus, juhendaja Kadi Männamaa

Laupäeval, 2. märtsil kell 11 MUINASJUTUTUND mudilastele

Neljapäeval, 14. märtsil kell 13 EMAKEELEPÄEVA LUULETUND õpilastele

Kolmapäeval, 27. märtsil kell 18 KOHVIKÕHTU noortele

Alates jaanuarist 2019 on esmaspäevast neljapäevani kell 14–15 Kärkla põhikooli pikapäevärühma I–II klassi õpilastel võimalus osaleda nukuteatri mängutunnis, mis sisaldab LASTEJOOGA ja VAIKUSEMINUTITE elemente, juhendaja Kersti Ojasalu

Hiiumaa Teataja, Hiiumaa valla väljaanne
Toimetajad: Liina Siniveer, tel 5386 7606, liina.siniveer@hiiumaa.ee
 Anu Tammeaar, anu.tammeaar@hiiumaa.ee
Kujundus ja küljendus Kersti Simsalu
 Trükikoda Printall
 Hiiumaa Teataja ilmub kuu viimasel reedel. Info ja teated järgmise kuu lehte on oodatud eelneva kuu 15. kuupäevaks: liina.siniveer@hiiumaa.ee

MEIE SEAST ON LAHKUNUD

KALJU KUUSE

HUKO KÖRM

ANTS SINIMÄE

AIN PÖTTER

AIN KÖSTER

HEINI-KATARINE SALUMÄE

MAIMU ELLER

VAIKE FEDOSENKO

SIBILLE TEPPAND

HALJE SAMM

ILSE LAURI

MILVI TRAUSER

VIIVE KÖRM

LUDMILA KADAK

TIJU PÖLDMA

SAIMA TOMINGAS

Kaastunne lähedastele!